

YEREL KİMLİK

GEÇMİŞTEN GELECEĞE

SAYI: 75 TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL 2023 ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR-ÜCRETSİZDİR

İNCELEME

Afetlere Karşı Kent
İçi Yeşil Alanlar

İNCELEME

Sürdürülebilir
Geçici Yerleşmeler

DOSYA

Osmangazi'de
Tarihi Buluşma

HABER

Kemaliye'ye Yeni
ÇEKÜL Temsilcisi

2023 GÜZ DÖNEMİ

ALANDA VE BÖLGESEL EĞİTİMLER

çekül///
akademi

eğitim takvimi

EĞİTİM BAŞLIĞI

KÜLTÜREL VE KENTSEL KORUMA EĞİTİMLERİ

Kültür Odaklı Koruma ve Kentsel
Gelişim Stratejileri // Dr. Alp ARISOY

1-3 KASIM
İSTANBUL

BÖLGESEL KENTSEL KORUMA EĞİTİMLERİ

Yapı Özelliklerine Göre Müdahale
Teknikleri // A. Nüvit BAYAR
Eğitim Akdeniz Bölgesi belediyeleri içindir.

6 -7 KASIM
ANTALYA

Restorasyon İşlerinde İhale Süreci
ve Hakediş Uygulamaları // İsmail ÖNEL
Eğitim Ege Bölgesi belediyeleri içindir.

23-24 KASIM
İZMİR

Tarihi Kentler Birliği üye belediyelerine yönelik hazırlanan ücretsiz eğitimlere kayıt olmak ve detaylı bilgi almak için <https://www.tarihiKentlerBirligi.org/etkinlikler/egitimler-cekul-akademi/> bağlantısını inceleyebilirsiniz.

| akademi@cekulvakfi.org.tr | 0212 323 31 32 |

**TARİHİ KENTLER
BİRLİĞİ YÖNETİMİ****TKB Başkanı**

Hayrettin Güngör,
Kahramanmaraş Büyükşehir
Belediye Başkanı

Meclis Başkan Vekilleri

Bayram Çelik, Amasya Belediye Bşk.
Recep Gürkan, Edirne Belediye Bşk.

Encümen Üyeleri

Alp Kargı, Merzifon Belediye Başkanı
Hüseyin Fahri Fırıncı, Bartın Bld Bşk.
Memduh Büyükkılıç, Kayseri
Büyükşehir Bld. Bşk.
Mustafa Dünder, Osmangazi Bld. Bşk.
Selahattin Gürkan, Malatya Büyükşehir
Bld. Bşk.
Şükrü Genç, Sarıyer Belediye Başkanı
Ülgür Gökhan, Çanakkale Bld. Bşk.

Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeleri

Bülent Kantarcı, Çaycuma Bld. Bşk.
Metin Oral, Altınova Belediye Başkanı
Emin Ersoy, Havran Belediye Başkanı
Halil Öztürk, Elmalı Belediyesi Başkanı
Zehra Özyol, Gümüşhacıköy Bld. Bşk.

Meclis Divanı Kâtip Üyeleri

Ali Orkun Cengiz, Burdur Bld. Bşk.
Mehmet Sait Kılıç, Oğuzeli Bld. Bşk.
Özdilek Özcan, Nixsar Bld. Bşk. (Yedek)
İbrahim Sadık Edis
Vezirköprü Belediye Başkanı (Yedek)

Genel Sekreter

Sezer Cihan, Gaziantep Büyükşehir
Belediyesi Genel Sekreteri

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Metin Sözen (Başkan)
Dr. Asım Güzelbey
Erdoğan Bilenser
Dr. Fikret Nesip Üçcan
Fikret Toksöz
Hasan Özgen
Kayhan Kavas
Mehmet Özhasseki
Mithat Kirayoğlu
Nihat Çiftçi
Prof. Dr. Ruşen Keleş
Süleyman Elban
Yusuf Ziya Yılmaz
Prof. Dr. Zekai Görgülü

CUMHURİYETİMİZE ÖZEL BULUŞMALAR

Hayrettin Güngör

TKB ve Kahramanmaraş
Büyükşehir Belediye Başkanı

2023 yılı asla unutamayacağımız kayıplarla dolu... Yasımız uzun sürecek... Bir yandan da 11 kentimizdeki hayatın günlük akışına dönmesi için mücadelemiz devam ediyor. Komşu kentlerle dayanışma içinde, yaşamın her alanında kol kola çalışarak yaralarımızı sarıyoruz.

Değerli okurlar; Tarihi Kentler Birliği bu yıl Cumhuriyet'in 100'üncü yaşına özel toplantılar düzenliyor. Bunların ilkinin Sayın Mustafa Dünder'in ev sahipliğinde Osmangazi'de gerçekleştirdik. TKB'nin 2000 yılında kurulduğu bu kadim kentte, bölgedeki üyelerimizi biraraya getirdik. Osmanlı'dan, Cumhuriyet'in ilk yıllarından önemli mimari eserlerin bulunduğu Bursa, koruma yaklaşımlarıyla diğer kentlere hep örnek oldu. Tarihi Hisar Bölgesinde, Hanlar Bölgesinde yürütülen koruma ve restorasyon çalışmaları Birliğimiz tarafından da her zaman desteklendi, çeşitli ödüllere değer görüldü. Bursa'nın kalbi Osmangazi bizlere, yaşayan kültürel mirasın kentlerin geleceğinde ne kadar önemli olduğunu hatırlatıyor, kesintisiz, katman katman izlenebilen kent yaşamını gösteriyor.

Her fırsatta vurguluyoruz, bu yıl ana gündemimiz "dayanıklı kentler". Özellikle afetlere dayanıklı kentler yaratabilmemiz için doğayla uyumlu planlamalar yapmalıyız; yeşil alanlar, kamusal alanlar, meydanlar kentlerimizin vazgeçilmez olmalı. Prof. Dr. Ünal Akkemik, dikkatle okumamız gereken bir yazısını bizimle paylaştı.

"Kültür Mirasıyla Yapılanma Eylem Planı" toplantımızı Türkiye'nin genelinden katılımıyla Ekim ayında Kahramanmaraş ve Gaziantep'te iki ayrı çalıştay ile gerçekleştireceğiz. Çalıştayın sonuçlarını yıl sonunda sizlerle paylaşacağız. Yılın son bölge toplantısı ise Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'da olacak ve Cumhuriyet mirasımızı konuşacağız. Bu büyük buluşmada hepinizi görmeyi isteriz.

Saygılarımla.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

- 1 Cumhuriyetimize Özel Buluşmalar

EDİTÖR

- 3 Tarihi Toplantı, Tarihi Kararlar

ŞİİR

- 4 Manzaraya Bir de Buradan Bakmak >> İsa Küçük

İNCELEME

- 6 Afetlere Karşı Kent İçi Yeşil Alanlar >> Prof. Dr. Ünal Akkemik

İNCELEME

- 14 Sürdürülebilir Geçici Yerleşmeler >> Erden Güven

İNCELEME

- 22 Eğitim Odaklı Dönüşüm, Sürdürülebilir Yaklaşım >>
Dr. Ceyda Bakbaşı Bosson, Pınar Ayöz Saydam, Özge Öney Ay

DOSYA

- 30 Osmangazi'de Tarihi Buluşma
Değerlendirme >> Ahmet Onur Altun
Kent Rehberi

ANADOLU'DAN KORUMA HABERLERİ

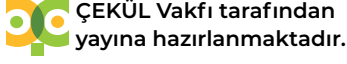
- 44 Akademi Öğrencileri Tarihi ÇEKÜL Evinde
- 48 Yer Altı Yapıları Envanteri Büyüyor
- 52 Deprem Kentleri İçin Bakanlık Ziyareti
- 54 Kemaliye'ye Yeni ÇEKÜL Temsilcisi

KISA HABERLER

- 56 Birgi ÇEKÜL Evi Yaz Okulu Keşif Dolu Geçti
- 57 Edirne Kent Müzesine Büyük İlgi
Tarih Bu Belgeselde Canlandı
- 58 Küresel İklim ve Enerji Sözleşmesi
- 59 Sanat Kentler İçin
Marmara Adasında Bir Müze
- 60 Kemaliye Şenlikleri 44 Yaşında
Eşsiz Tarihiyle Sırakonak
- 61 Efeler Yolu Parkuru Açıldı

62 KİTAP TANITIMLARI

ÇEKÜL Vakfı tarafından
yayına hazırlanmaktadır.

Kapak Desen: Y. Metin Keskin
Hisar Kale Sokak, Osmangazi

**Tarihi Kentler Birliği Adına
İmtiyaz Sahibi**
Hayrettin Güngör

Yazı İşleri Müdürü
Şirin Singin

Editörler
Ezgi Alkan
Şirin Singin

Yazı Ekibi
Ahmet Onur Altun
Alper Can Kılıç
Figen Tokgöz

Fotoğraflar
Ahmet Onur Altun
Alper Can Kılıç
Figen Tokgöz

Kitap Tanıtımları
Ayşen Kılıç Özarslantürk

Katkıda Bulunanlar
Prof. Dr. Ünal Akkemik
Dr. Ceyda Bakbaşa Bosson
Pınar Ayöz Saydam
Özge Öney Aydın
Erden Güven

İletişim
ÇEKÜL Vakfı
Ekrem Tur Sok. No: 8
Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 249 64 64
cekul@cekulvakfi.org.tr
www.cekulvakfi.org.tr
info@tarihi kentlerbirligi.org

Dijital Erişim
www.tarihi kentlerbirligi.org

Tasarım/Uygulama
Özlem Alıcı

TARİHİ TOPLANTI, TARİHİ KARARLAR

Tarihi Kentler Birliğinin Bursa'daki bölge toplantısının ardından sesleniyoruz sizlere. Birarada olduğumuz, "artık hareketlenme zamanı geldi" sözünü söylediğimiz toplantıda; nitelikli, sürdürülebilir, bilimden yana koruma örneklerini Osmangazi Belediyesi Başkanı Mustafa DüNDAR'ın rehberliğinde gezdik, gördük. TKB Encümen Üyesi Merzifon Belediye Başkanı Alp KARGI'nın belirttiği gibi, bu buluşmayı yeni bir başlangıç olarak kabul ettik. Program kapsamındaki tüm detayları dergimizin Dosya bölümünde sizlerle paylaştık.

Bir önceki sayıda Prof. Dr. Ruşen Keleş'e ithaf ettiği "Öğretmen" şiiriyle sayfalarımızda yer alan İsa Küçük, bu sayıda TKB Danışma Kurulu ve ÇEKÜL Vakfı Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen için kaleme aldığı şiiriyle okurları karşılıyor.

Bu sayının odak noktası "sürdürülebilirlik" kavramı oldu. Hem kent planlamasında ve deprem sonrası iyileştirme çalışmalarında hem de eğitimde ve mirası korumada. Prof. Dr. Ünal Akkemik, yeşil alanların sadece canlıları değil, kentleri de yaşatmak için ne derece elzem olduğunu açıklıyor. Deprem bölgesinde aktif eğitim çalışmaları yürüten ÇEKÜL Bilgi Ağacı uzmanlarının ortaklaşa kaleme aldığı yazı ise verilere dayalı bir eğitim modeli sunuyor. Mimar Erden Güven, yine bölgeden en güncel örnekleri yazısına taşıyor.

ÇEKÜL heyetinin Bakan Mehmet Özhasseki ziyareti; Sırakonak Köyü Kalkındırma Derneğinin hazırladığı *Eşsiz Tarihiyle Sırakonak Köyü* kitabı; ÇEKÜL Akademisinin tarihi ÇEKÜL Evinde yaptığı eğitim gibi Anadolu'dan haberler de sayfalarımızda yerini aldı.

İyi okumalar.

“MANZARAYA BİR DE BURADAN BAKMAK” *

Betül ve Metin Sözen’e, gelecek kuşakların hakkını koruma çabalarına saygıyla...
İsa Küçük, Emekli Vali

Herkesin merak ettiği
“Doluya dökerim almaz boşa dökerim dolmaz” dünyada
Az zamana çok zamanı nasıl sığdırdığınız
Sır değil...

Sizden öğrendik
İnsanın
Ömrünü hayatından uzun kılmasının yolunu
Birincisi
Öyle her şeye maydanoz olmayacaksınız,
İkincisi
Aşk sözcüğünü tek kişi için ve bir kere kullanacaksınız
Ki “Aşinalık aşk olacak”

Sır değil,
İnsan insanın dostudur.
Akıl ve kalbin ortak sorusu,
İyiye, doğruya ve güzele nasıl ulaşılacak?
Yanıtlar çok dillidir, meçhule muhtaç değildir.

Valilikler, belediyeler ve koruma kurulları içinde
Halk ve gönüllüler de var aralarında
Kalpleri taş değil ya olacaklar elbet.
Elinde su terazisi, alnında ter
İşi aşk naklidir
Çünkü inanmıştır, kendin olmanın yolu ötekini anlamaktan
geçer

Toplum için(de) konuşurken güneş gözlüğü takmamış
Ve eliyle dudaklarını kapatmamıştır.
Öğrenci kimliğiyle “sevinçli bir telaş içinde”
Doğu-Batı sınırlarını aşmış,
Hitit kabartmalarıyla oynadığı günden beri
Kendisini yaşadığı toprakların çocuğu saymıştır.

Unutulmuş bir güzellikten gelen
“Eşkiya” bir yüzle konuşmaktadır:
Para Tanrı'ya karşı

Yeryüzü ve insan sevgisi
yalnızca yeryüzü değil-
Yerin altı, denizler ve gökyüzü
Yani tüm evren
Korunacak...
Çağrısı,
Hepimizi çapraz bağlanmış fişeklik gibi
kucaklamaktadır.

Ardıç Kuşu
Gelecek için nasıl su verirse tohuma,
Çekiç mermerin içindeki bedenın gömleğini nasıl
çıkartırsa
Keskiye vura vura,
Beş duyu yetmemiş anlamlar aramasıdır
Sokaklara caddelere verilmiş adı da;
Oysa
Dünyaya kazık çakmayı hiç düşünmemiştir,
Çakılmış kazıkları çıkarmakla meşguldür.

“Devletin yanlış politikalarına hayır demeliyiz”
diyerek başladığı
konuşmasını
Şehrin en büyük meydanında
Ses düzeni kullanmadan yapar
Anadolu coğrafyasında
Yakıp yıktığımız, yapıp sattığımız tarihin...
Kirlenilen havanın, suyun, toprağın hesabını
vermeye çağırır bizi
Elimizden tutup dünyanın öbür ucuna
Yani yaşadığımız kente yolculuğa çıkarır;
Uyanın!

Sağır duvarlara karşı;
“Tarih ve coğrafyanın getirdiği doğrular dışındaki
zorlamalar zaman kaybıdır
Buraya gönüllü olarak geldik” diyerek erittiği kar
sularını
Kim(ler)in kulağına kaçırır
Kimilerinin yüreğini hoplatır
“Akla gelen her şey yapılmaz!” der ve ekler,
“Yapılırsa, başa kötü şeyler gelir!”

Bir fikrin insandan insana ulaşması
-bir kafadan çıkan sesi ötekinin duyması-

Dünyaya büyük bir armağandır her zaman
Gerçi kimileri korkar iki kişinin bir araya
gelmesinden,
Bir türkünün birlikte söylenmesinden
Sesin, düşüncenin örgütlenmesinden
El ele verip yürümesinden

Ne gam...

Göğe atılan taş er geç düşer yere, bazen ulaşmasa
da denize
Suda başlayan yaşam toprakta sürer
Çocuklar,
Geçmişin içinden çekip kurtarır sağ kalan zamanı
En olmadık anda geleceği kurar
Ve sorarlar
Gelecek kuşakların hakları nasıl korunacak?

İnsan ve doğanın yol ayrımına getirildiği dünyada
-kıyamete çeyrek kala-
Karlı soğuk kış günü,
Fincancıları ürkütmeyi göze alarak
Gurbete dönüşmüş Anadolu kentinde
Kaybettiğimiz çocukları saklandığı yerlerden
çıkarmış
Yanıtları çoğaltmıştınız:
Umut, umutsuzluğun olduğu yerden doğar...

Tanığız,
Göz bebeği ÇEKÜL, eğriyi göstermek için
Yanında Tarihi Kentler, Anadolu ve Rumeli'nin son
düğün alayı;

-başka dilleri konuşmaya

çalışanlara inat
Birlikte kendi dillerini yaratma peşindedirler,
Kim olduklarını, ne olduklarını ve nereye gittiklerini
bilirler
Yollarını kesmeyin!

*Betül Sözen'in hoşgörüsü ve izniyle, teşekkürlerimle...

AFETLERE KARŞI KENT İÇİ YEŞİL ALANLAR

Prof. Dr. Ünal Akkemik

ÇEKÜL Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, İÜ Cerrahpaşa Orman Fakültesi Orman Botaniği Anabilim Dalı Başkanı

Dinamik bir döngüye sahip olan karasal ekosistemlerdeki en temel doğa olaylarının başında değişim gelmektedir; dünyada değişmeyen en önemli gerçek “değişim”in kendisidir. Jeolojik çağlardan bu yana oldukça yavaş ilerleyen değişim gerçeği, çoğu bilim insanına göre Antroposen Çağ olarak adlandırılan insan çağında hızlanmış ve özellikle geçtiğimiz yüzyılın son çeyreğinde bir sıçrama yapmaya başlamıştır. Üstelik bu iklim değişikliğinin ve tüm canlı yaşamını olumsuz etkileyen afetlerin, tümüyle insan kaynaklı olduğu yönünde büyük bir mutabakat var.

Atatürk Kent Ormanı, İstanbul

Kentin ortasında büyük bir doğal yeşil alan: Atatürk Kent Ormanı. **Dünya Kent Parkları Birliği** (World Urban Parks), İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hizmete açılan Haciosman Atatürk Kent Ormanını 2020 yılının en iyi 5 parkından biri seçti.

Yaşamı olumsuz etkiliyor

Evet, iklim değişmeye devam ediyor ve 10-15 yıl önce "iklim değişikliği hayatımızı etkileyecek, su sıkıntısı yaşayacağız, sıcaklıklarda anormal artışlar olacak" şeklinde "geleceği" işaret eden açıklamalar(ımız) vardı. Ama bugün, iklim değişmeye devam ediyor ve biz sıcaklıklardaki aşırı dalgalanmaları, ani yağışları ve bunların getirdiği orman yangınlarını, selleri ve taşkınları daha sık yaşıyoruz. Antroposen Çağının en önemli olayı; iklim değişikliğinin çok hızlı seyretmesidir. Özellikle 1992-94 yıllarında yaşanan kırılma noktasından sonra sıcaklık değerlerinin giderek yükselmesi, son büyük buzul çağındaki (Würm Buzul Çağı) soğuma ve ısınmanın on binlerce yıl sürmesinin ardından aşırı hızlı bir değişim süreci olarak değerlendirilebilir.

Değişim sürecinin uzantısı, kentleşme hızının artmasına da bağlı olarak 27 Temmuz 2023 tarihindeki rekor sıcaklıkların yaşanmasına ve kent ortamında daha da şiddetli hissedilmesine neden olmuştur. Ani yağışlar, ani sıcaklık değişimleri ve rekorlar iklim değişikliği etkisiyle meydana gelen düzensizliklerdir ve bunun ivme kazanarak devam etmesi beklenmektedir. Bu değişimlerin en fazla yaşandığı bölgelerin başında, ülkemizin de içinde yer aldığı Akdeniz Havzası gelmektedir. Havza içinde ise olumsuz etkilerle karşılaşacak ilk

ülkelerden biri Türkiye'dir; o nedenle iklime uyumlu kentler, doğaya ve iklime uyumlu müdahaleler kaçınılmaz gerçeğimiz olmalıdır.

İklim değişirken, kentlerdeki beton kütlesi yoğunluğu da artmaktadır. Kırsal nüfus azalırken kent nüfusundaki hızlı artış, beraberinde kentlerdeki beton yüzeylerin yaygınlaşmasını da getirmektedir. Özellikle yaz mevsiminde, gün içinde güneşten gelen ısı enerjisini depolayan beton yüzeyler; gece yavaş serinlediği için sıcaklığını havaya vermekte ve havanın sıcak kalmasına neden olmaktadır. Bu durum kent ortamındaki tüm canlıların yaşam kalitesinin düşürmektedir. Gece sıcaklığın yüksek seyretmesi kent ortamındaki ağaçların

kırsal ortamlara göre daha yüksek sıcaklığa maruz kalmasına, gövdelerinde depolanan besin maddelerinin solunumla tüketilmesine ve bunun sonucu olarak da büyüme oranının düşmesine neden olmaktadır.

Hava ve su kaynakları kirleniyor

İnsan nüfusunun yoğunlaştığı kentsel ortamlarda sanayi ve egzoz gazı başta olmak üzere tüm kirleticilerin oranı artmakta, özellikle rüzgârsız havalarda belirgin şekilde hissedilen kirliliği, kent yaşamının kalitesini düşürmekte ve kenti daha kırılgan hâle getirmektedir. Diğer yandan, başta İstanbul olmak üzere su havzalarındaki önüne geçilemeyen ve mevzuatlara dayanarak gerçekleştirilen yapılaşma, su kaynaklarının hem

azalmasına hem de kirlenmesine neden olmaktadır. Örneğin, İstanbul'da 1990'lı yıllara kadar önemli bir su kaynağı olan Küçükçekmece Gölü, artan kentleşme nedeniyle aşırı derecede kirlenmiş ve içme suyu havzası özelliğini yitirmiştir. İstanbul'da kent içinde kalan Sazlıdere, Büyükçekmece, Ömerli gibi baraj havzaları da sürekli insan ve kentleşme baskısı altındadır ve giderek kirlenmektedir. Bir yandan kentleşme nedeniyle su havzaları daralır ve kirlenirken diğer yandan da iklim değişikliğinin olumsuz etkisiyle yağış rejimindeki bozulmalar yüzünden toplanan su miktarı düşmekte ve kuraklık artmaktadır. Megakentler başta olmak üzere, su kaynaklarının bu şekilde azalması ve kirlenmesi kentlerde "su krizi" yaşanması riskini gündeme getirmektedir. Devamlı artış gösteren kuraklık ile

betonlaşmaya karşılık, aynı oranda artmayan ağaç örtüsü nedeniyle kırılganlaşan kentlerin dayanıklı hâle getirilmesi için kısa ve uzun vadede çözümler üretilmesi zorunludur.

Binalar yatırım aracı olmamalı

Günümüzde kent içindeki binalar yaşam alanı olmaktan çok yatırım aracına dönüşmüştür. Yabancıya konut satışlarındaki artışla rant değerinin giderek yükselmesi, beraberinde daha fazla yapılaşmaya, yüksek beton bloklardan oluşan yeni kentlerin oluşmasına neden olmaktadır; bu durum bir kısır döngüye girmiştir ve artan bir ivmeyle yapılaşma devam etmektedir. O nedenle, öncelikli ve kısa vadede alınması gereken önlem, konutların en hızlı şekilde yatırım olmaktan çıkarılmasıdır. Mimarlar, şehir

plancıları ve karar verici makamların birlikte bir çözüm bulması artık kaçınılmazdır.

Kentsel yeşil alanlar genişletilmeli

Kentsel yeşil alanlar; kent ormanları, kent koruları, parklar, akarsu ve vadilerdeki yeşil kuşaklar, mezarlıklar, otoyol şevleri gibi büyük oranda kamuya açık ve aktif şekilde kullanılan yeşil alanlardır. Bu alanların en önemli özelliği de ağaç örtüsüyle kaplı olmalarıdır.

İklim değişikliği olsun ya da olmasın, zaten kentsel aktif yeşil alanların oranı Dünya Sağlık Örgütü'nün standartlarına göre en az 9 metrekare/kişi olmalıdır. Bu rakam, World Cities Culture Forum (2020)¹ verilerine göre Kuzey Avrupa kentlerinde 20-30 metrekareyi bulurken

Akdeniz ülkelerinde düşmekte ve özellikle ülkemizde daha da düşük seyretmektedir. İstanbul için bu rakam İBB'nin verilerine göre 7 metrekare civarında olup dünya ortalamasının altındadır. O nedenle, ısı adasına dönüşen kentlerde, ısınmanın en düşük düzeye indirilmesi ile ağaç örtüsü arasında yüksek bir ilişki vardır. Kent içindeki ağaç dokusunun artırılmasıyla kentsel ısı adasının olumsuz etkisi daha düşük olacak, hem insanlar hem de başta ağaçlar olmak diğer tüm canlılar kentsel ısı adasının olumsuz etkilerinden daha az etkilenecek ve kent yaşamı daha dayanıklı hâle gelecektir.

Dayanıklı kentlere doğru gidilmeli

Kentsel yeşil alanlar İstanbul'daki Atatürk Kent Ormanı, Kemerburgaz Kent Ormanı ve Rahmi Demir Kent

Gece saatlerinde sıcaklığın yüksek seyretmesi kent ortamındaki ağaçların kırsal ortamlara göre daha **yüksek sıcaklığa maruz kalmasına**, gövdelerinde depolanan besin maddelerinin solunumla tüketilmesine ve bunun sonucu olarak da büyüme oranının düşmesine neden oluyor.

Ormanı örneklerinde olduğu gibi doğal yapı korunarak planlanmalıdır. Beton zemin ve geçirimsiz yüzey oranının yüksek olduğu millet bahçesi uygulamalarından kaçınılmalıdır.

Kent içindeki yeşil alanların oranı yükseldikçe şiddetli yağışların sele ve özellikle taşkınlara dönüşmesi azalmaktadır. Kent sağlığı, kent ısı, kent estetiği gibi doğrudan insan yaşamını etkileyen kentsel yeşil alanlar kentlerin, kent insanların ve kent ormanları ve parklarının da daha dayanıklı hâle gelmesini sağlamaktadır.

Kent bir bütün olarak düşünülmelidir. Oluşturulacak yeşil doku, kent içi ortamlardaki yaşam kalitesini yükseltir ve kenti daha dayanıklı hâle getirir. Kent çeperindeki ve özellikle de kente inen vadiler boyunca orman örtüsüyle kaplı olan yeşil alanlar, kenti olumsuz etkileyecek sel ve taşkınları önleme potansiyeline sahiptir. O nedenle kent içi ve kent çeperindeki yeşil

doku sadece oksijen kaynağı değil, aynı zamanda afetlere dirençli kentler için de elzemdir. Ne yazık ki ülkemizde bu tür gerçekler, Kastamonu-Bozkurt selinde de görüldüğü gibi afetler yaşandıktan sonra algılanabiliyor; ancak deprem, orman yangını gibi başka afetlerden sonra hemen unutuluyor.

Diğer yandan Anadolu kentlerinde sel ve taşkınlara karşı dere ıslahı çalışmaları kapsamında dere vejetasyonu olarak adlandırılan, akarsu kenarındaki ağaç dokusu kaldırılmakta ve beton ya da taş malzemeyle doğal akarsular kanala çevrilmektedir. Bu durum kentin çok daha zayıf düşmesine neden olmaktadır çünkü kanala alınan suyun akış hızı artmakta ve kanal içinde suyun oksijenini yükseltecek bitki örtüsü olmadığından su daha fazla kirlenmektedir. Kanala alınan bu suyun içme veya sulama suyu olarak kullanılmasında kirlenme riskinin yükselmesi nedeniyle daha dikkatli olunması gerekmektedir. Kentlerdeki akarsu kenarlarının ağaç dokusuyla ve doğal yeşil örtüyle kaplanması ve doğal yapıya en yakın çözümün üretilmesi hem su kalitesini hem peyzaj estetiğini hem de sel ve taşkınları önleme açısından kentin direncini yükseltecektir.

Dayanıklı bir “kent içi yeşil doku” oluşturmak için dikilen fidanların türleri de son derece önemlidir. Burada;

- 1)** Ağaçlandırma faaliyetlerinde sadece bugünkü koşullar düşünülmemeli ve en azından 15-20, hatta 50 yıl sonrası dikkate alınmalıdır. Bugün, örneğin bir ıhlamur ağacı için elverişli olan bir alan, 50 yıl sonra bu tür için yaşanmaz bir alan hâline gelebilir. O nedenle kent ağaçlandırmalarında kuraklığa, hastalıklara ve kirliliğe en dayanıklı doğal ya da egzotik türler tercih edilmelidir.
- 2)** Otsu bitkiler ile çalılırların, toprak ve suyun muhafaza edilmesi gereken alanlarda kullanılması gereklidir. Sıcaklık kontrolü için mutlaka ağaç formunda bireyler tercih edilmelidir.
- 3)** Kent ağaçlarının yaşam alanları doğal ortamlarındaki koşullara göre çok daha büyük riskler barındırmaktadır. Ağaç gövdesine kadar

gelen beton ya da sert zemin, aşırı budama, çim biçme ya da başka nedenlerle gövdelerin alt ve orta kısımlarının yaralanması, uygun olmayan ağaç türlerinin dikilmesi gibi risklerden dolayı; aynı türün kentteki bireyleri, doğada yetişenlere kıyasla daha kısa ömürlü olmaktadır. O nedenle kent içi ağaç dikiminde tür seçimi, yer seçimi, dikilen yerdeki çimlerin varlığı, sulama ve budama gibi koşullar mutlaka dikkate alınmalıdır.

Dayanıklı kentlerin oluşturulmasındaki önemli kriterlerden biri de beton yüzeylerin azaltılarak yağın yağmur suları için geçirimli olan toprak yüzeylerin artırılmasıdır. Bu durum artan ağaç örtüsüyle birleştiğinde, bir yandan yeşil örtü için toprağın daha fazla suya doymasını ve suyun canlı yaşamı için kullanılmasını sağlayacak diğer taraftan da yağmur sularının yüzeysel akışa geçme oranını düşürecektir. Sel ve taşkınların etkilerini azaltan bu durum, kentin daha dirençli hâle gelmesini sağlayacaktır.

Kaynakça

1 World Cities Culture Forum, 2020. Percentage of public green space (parks and gardens). <http://www.worldcitiescultureforum.com/data/of-public-green-space-parks-and-gardens>. (Erişim Tarihi: 03 Ocak 2020).

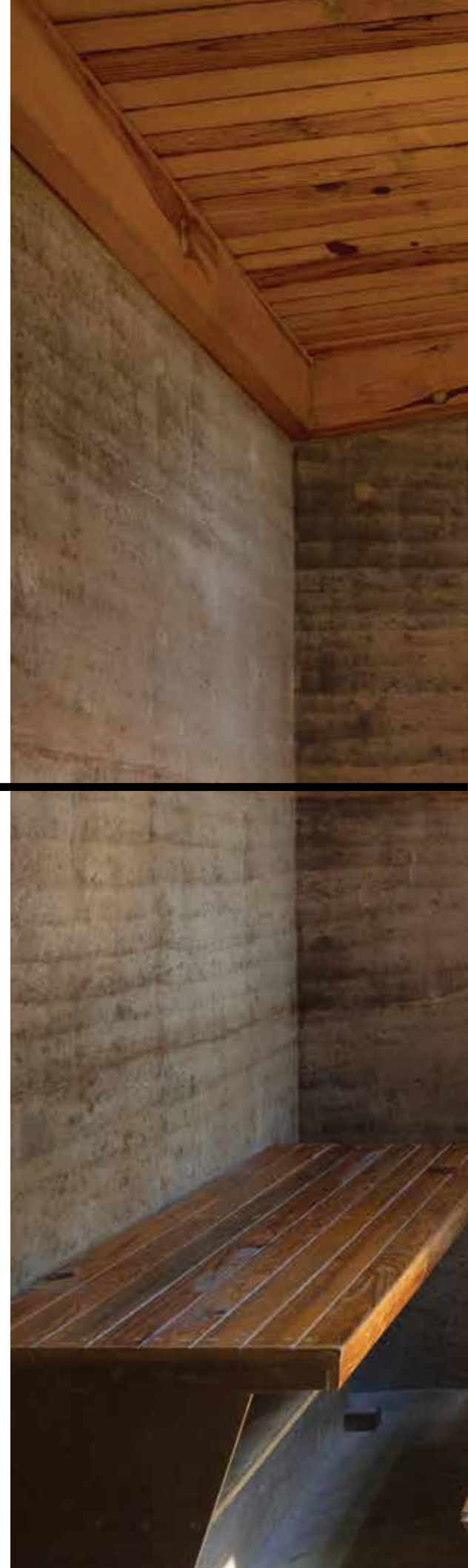
SÜRDÜRÜLEBİLİR GEÇİCİ YERLEŞMELER

Erden Güven

ÇEKÜL Vakfı Yüksek Danışma Kurulu Üyesi, Mimar

Kahramanmaraş merkezli yaşanan, 11 ilde 15 milyona yakın insanı, nice canlıyı etkileyen deprem, şehirleşmeyi ve aslında bunun bir uzantısı olarak düşündüğümüz yapılaşmayı yeniden sorguladığımız bir süreç yaşıyoruz. İnsanın doğa ile uyumlanmasının, gezegenin sahip olduğu eşiklerin bilinciyle hareket etmenin, bilime güvenmenin, doğayı ve bilimi en önemli rehber olarak kabul etmenin önemini ve kabul etmekten başka çaremizin olmadığını hatırlatıyor. Bu süreç içinde sorduğumuz en elzem sorulardan biri "en hızlı, en uyumlu, uzun vadede fonksiyonel bir potansiyel oluşturabilecek kent ve kent ekosistemi nasıl kurgulanmalı" oldu. Geçici barınma alanları bağlamında yürütülen bu tartışma, sadece yapılı çevre odağında değil, aynı zamanda kent ekosisteminin organik tabanlı ekonomik, sosyal, kültürel ilişkilerin nasıl olacağı yönündeydi. Geçici barınma alanlarının bulunduğu coğrafyanın doğal mirası ile uyumlanmış ve yüzyıllardan beri gelen kültürel gelişimiyle zenginleşmiş, sürdürülebilir, geçici ancak uzun vadede dönüşebilen yerleşmeler olması, sürecin anahtar kelimesi niteliğindedir.

Prof. Dr. Mustafa Şahmaran ve Doç Dr. Alper Aldemir tarafından yürütülen "Sürdürülebilir Kalkınma için Nano Malzemelerle İyileştirilmiş Ekonomik Şekil Değiştirme Sertleşmesi Davranışı Sergileyen Çimento Esaslı Kompozitler" Projesi.

Van ve İzmir depremlerinin üstünden geçen zamana rağmen, hâlâ konteyner kentlerde yaşayan insanların olması, “geçici” söyleminin yıllara yayıldığı ve stratejik olarak doğru bir kurgu yapılmadığının önemli bir göstergesi.

Doğa ve kültürle uyumlanan kurgular

Yakın geçmişte yaşanan Van ve İzmir depremlerinde, aradan geçen zamana rağmen konteyner kentlerde yaşayan insanların var olması (ki o bölgelerde yaşanan depremin yıkıcı boyutlarının bu depremlerle kıyaslanamayacak kadar küçük boyutta olduğunu da göz önünde bulundurursak) “geçici” söyleminin aslında çok uzun senelere yayıldığını ve stratejik olarak doğru bir kurguyla yola çıkılmasının ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Sürdürülebilir yerleşmelerin uzun vadede hem stratejik hem de mekânsal olarak çok aktörlü kurgulanması, uygulama araçlarının çeşitlendiği ve birbirini beslediği bir mekanizma ile düşünülmesi gerekir. Bu süreci farklı başlıklarla ele alabiliriz.

Sürdürülebilir geçici yerleşmelerin kriterleri:

• Yer seçimi

Öncelikle donatı alan ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda; kentlerin kırsal çeperlerini de sürece dâhil ederek, jeolojik açıdan yapılaşmaya uygunluğu tespit edilmiş alanların tespit edilmesi önemlidir. Kırsal çeperler tarımsal üretimi destekleyebilecek alanlardır. Doğru tarım teknikleriyle hem üretim hem de uzun vadede eğitim alanı oluşturma ve dolayısıyla iş gücü sağlama potansiyeline sahip alanlar olacaktır.

• Altyapı

Bu yerleşimlerin gerek kentteki gerekse kırsaldaki yerleşim yerlerine yakın olması, içme suyu ve altyapı sorunlarının çözümünü

kolaylaştıracaktır. Atık su ise ilk başlarda çift gözlü foseptiklerle çözülebileceği gibi, büyük ölçekli yerleşkelerde hijyeni sağlamaya yardımcı olacak filtre sistemleri ile de çözülebilir. Hem altyapının hem de kullanıcıların ihtiyacı olan elektrik enerjisi, yerleşkelerin bulunduğu konuma en uygun olacak biçimde, rüzgâr veya güneş enerjilerinden elde edilmesi sağlanmalıdır.

.Yapıların fiziki nitelikleri

Uygarlık tarihinin başlangıcından beri yapı inşasında kullanılan "sıkıştırılmış toprak" malzeme ve inşa tekniği olarak hâlen pek çok ülkede farklı biçimlerde ve düzeylerde kullanılmaktadır. Toprağın kolay elde edilebilmesi bir yana, günümüz dünyasında en sağlıklı yapı malzemelerinden biridir. Toprak yapı yaşayanlarla nefes alıp verebilen nadir yapılardan biridir. Yaklaşık 3 bin yılı devirip, günümüze kadar gelmiş örneklerine

rastlanabilmektedir. Prof. Dr. Ruhi Kafesçioğlu'nun kendi adına patentini aldığı killi toprak, alçı ve kireç karışımından elde ettiği ve "Alker" olarak adlandırdığı malzemenin gerek deprem gerekse de taşıyıcılık açısından çok iyi sonuçlar verdiği Prof. Dr. Bilge Işık tarafından bizzat İTÜ laboratuvarlarında test edilmiştir. Üstelik toprak duvar inşası imece usulü yapılacak en kolay yapı imalat türüdür. Döşemelerde kullanılacak prekast yapı elemanlarını ise alanında birçok başarılı buluşa imza atmış Prof. Dr. Mustafa Şahmaran'ın moloz artıklarının agrega olarak kullanıldığı betonarme karışımlarından dökülen parçalar oluşturacak. Bu şekilde yapılar, atık yönetimini kendi inşa sürecine de dâhil etmiş olacaktır. Yapıların imece usulü, içinde yaşayacak olanlarla beraber yapılması, ekonomik olmasının yanı sıra, yerleşkelere yönelik aidiyet sorunu için de verimli sonuçlar verebilir.

Yerleşkeler ilerleyen zamanlarda kentte bulunan **öğrenciler için ucuz konaklama fırsatı** sunabilir, dezavantajlı grupların kullanımına sunulan mekânlara dönüştürülebilir ya da yukarıda bahsedilen eğitim kurgusunun sürekli uygulandığı bir merkez olarak kullanılabilir.

Kapasite geliştirme ve sosyal etki

Yukarıda da değinildiği gibi kent sadece yapılar bütünü değildir. Yaşayanların onunla kurduğu sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkiler çok önemlidir. Bu bağlamda, geçici barınma yerleşkelerinin etkisi ve yaşayanların bu sürdürülebilir yaşam sürecine olan entegrasyonu için eğitim, dikkat edilmesi gereken başlıklardır.

Kısa ve orta vadede kentlerin en çok ihtiyaç duyacağı kişiler yapı inşaat alanındaki tesisat, mekanik, elektrik, kaba yapı ve benzeri alanlardaki kalifiye elemandır. Uygulamalı eğitim ve yerleşke inşalarında akademisyen ve öğrencilerin katılımıyla atölyeler düzenlenerek kişilerin, mesleğin pratiğini ve teorisini öğrendikleri eğitim içeriklerinin kurgulanması gerekir. Bu süreç uzun vadede de olumlu sonuçlar verecektir. İlerleyen süreçte sertifika programlarıyla 2 veya 4 yıllık yükseköğretim kurumlarına öğrenci olarak girişlerinin önü açılacağı gibi, ülkemizde genel bir problem olan işçi ve işçilik kalitesiyle ilgili ilk defa akademik düzeyde bazı müdahalelerde sağlanmış olacaktır.

Tarım özelinde ürün yetiştiriciliğinden, katma değerli ürün servisine kadar birçok alanda iyi tarım örnekleri üzerinden uygulamalı eğitimlerin verilmesi afetten etkilenen vatandaşların bu konularda meslek edinmelerini sağlayacaktır. Hele ki verimli toprakların olduğu ve mevcut tarımsal üretimin giderek azaldığı bu coğrafyada, doğru tarım eğitimleri aynı zamanda stratejik gelişim süreciyle de paralel bir karardır. Tarımsal üretim dışında, yerleşkelerin kendi içlerinde barındıracakları merkezlerde, uzaktan çalışma imkânı sağlayabilecek sektörlerde eğitim ve iş olanakları sağlanarak tarım dışında da hem meslek edinimi hem de istihdam sağlanabilir.

Kırılğan gruplardan biri olan kadınlar, eğitim başlığında farklı bir öneme

sahiptir. Bu hem örgütlenme süreci hem de kendi kendine yetebilen bütüncül bir dönüşüm için gereklidir. Depremzede kadınların ihtiyaçları doğrultusunda bilinçlendirilmesi, desteklenmesi, döngüsel tarım uygulamaları başta olmak üzere farklı birçok konunun kadınlarla beraber düşünülmesi önemlidir. Değişimi kalıcı ve sürdürülebilir hâle getirecek olan kadınların, bu iş kolları üzerinde kendi aralarında dayanışma ve kooperatifleşmeleri desteklenerek büyümeleri sağlanmalıdır.

Kolektif yaşam kültürü

Yerleşkelerin inşasından kullanımına kadar içinde bulunacağı en önemli olgulardan birisi de “kolektif yaşam kültürü” dür. Geçici barınma yerleşmelerinin yapımında birlikte

çalışacak insanlar için ortak kullanım alanlarının oluşturulması önemlidir. Ortak mutfaklar, tarım alanları, donatı alanları sayesinde sürekli etkileşim içinde olacak, birlikte üretecek ve birbirlerini destekleyeceklerdir. Bu yaşam örüntüsü aslen temel insan yerleşkelerinin ilk hallerine benzer biçimde bir kolektifliğe sahip olacaklardır. Şehirleşme ile birbirinden ve topraktan kopan kişiler, bu yerleşkelerle beraber tekrar insan ve toprak ilişkisi oluşturarak yaşamını sürdürecektir. İnsanın insana muhtaç olduğunu birinci elden deneyimleyecek olan insanlar, empati yeteneklerini canlandırabilecek ve kolektif olarak iyileşmeye başlayacaktır. Kolektif yaşam kültürü ile beraber depremin yarattığı travmaları daha hızlı ve etkili biçimde atlatacak olan yerleşke toplulukları

yeni inşa edilecek kent yaşamına da daha sağlıklı biçimde uyum sağlayabilecektir.

Fonksiyonel dönüşüm

Uzun vadede bu yerleşkeler için düşünülebilecek alternatif fonksiyonlar yerleşkelerin sürdürülebilirliği açısından faydalı olacaktır. Yerleşkeler ilerleyen zamanlarda kentte bulunan üniversitenin öğrencileri için ucuz konaklama fırsatı sunabilir, dezavantajlı grupların kullanımına sunulan mekânlara dönüştürülebilir ya da yukarıda bahsedilen eğitim kurgusunun sürekli uygulandığı bir merkeze olarak kullanılabilir.

Yerleşkeler, iyi yaşam standartlarına sahip, kendi içinde mekânsal, sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda birbirini

besleyen bir girişim olmak zorundadır. Bu aynı zamanda sadece kısa süreli acil bir barınma alanı değil, geleceğe dönük farklı amaçlarla da kullanılabilir bir yapıda inşa edilirse akılcı bir sürdürülebilirlik yolu da açılmış olacaktır. Bu girişimlerin deneyim paylaşımın ve daha çok yaygınlaştırılmasını sağlayacak en önemli araç Ekolojik Kentsel ve Kırsal Tasarım Rehberleri olacaktır. Eğer insanlara işbirliği, sevgi ve şefkatle harmanlanmış insani bir bağ kurma fırsatını verebilirsek yaşamlarını daha anlamlı kılmış olacağız. Psikolojide, maddi değerlerden aldığımız anlık hazlardan çok, daha derin ve anlamlı duyguları vurgulayan değerler bizim insani olarak serpilip, gelişmemizi sağlar. Bu yüzden başından sonuna kadar imece kültürünün iyileştirici gücünü kullanan, bu dayanışmanın getirdiği güç ile büyüeyebilen toplulukların oluşturuluyor olması sürdürülebilirliğin ana koşulları olacaktır.

Kentsel Tasarım Rehberi nedir?

20'nci yüzyılın ikinci yarısında gündeme gelen kentsel tasarım kavramı ilk zamanlarda sadece "kent estetiğini düzenleme aracı" olarak ele alınmış, günümüzde ise artık stratejik planlamanın uygulama araçlarından birine dönüşmüştür. Planlamanın mekânla bağlantısını kuran, sosyal ve mekânsal hedefleri somutlaştıran projelendirme biçimi olarak tanımlanmaya başlamıştır.

Günümüzde kentsel tasarım kavramı her ülkede, o ülkenin şehircilik anlayışına göre farklılık göstermektedir. Örneğin İngiltere, planlama sistemi içinde tasarımı "gelişme planları (development), tasarım rehberleri (guidelines) ve tasarım özetleri (brief)" olarak üç başlık altında tanımlamıştır. Gelişme planları, yerel yönetim tarafından hazırlanan planın uygulanması için belirlenecek katı ve rasyonel kararları oluşturmak üzere hazırlanmakta, tasarım rehberleri ise uygulanması yasal olarak zorunlu olan bu planların tamamlayıcısı olarak düzenlenmektedir. Kentsel tasarım rehberleri içinde, genel

yapılaşma ve imar hükümleri belirlenir. Tasarım özetleri ise planlama talimatları, yapılaşma ilkeleri, planlama rehberi, planlama çerçevesi gibi farklı şekillerde adlandırılabilir. Bunları tasarım rehberlerinden ayıran en önemli özellik, belli bir alana özel hükümler içermeleridir.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı https://webdosya.csb.gov.tr/db/mpgm/edotordosya/file/Kentsel%20Tasarim/Kentsel%20Tasarim%20Rehberleri/KENTSEL%20TASARIM%20REHBERLERI_Cilt1.pdf

EĞİTİM ODAKLI DÖNÜŞÜM, SÜRDÜRÜLEBİLİR YAKLAŞIM

Dr. Ceyda Bakbaşı Bosson

ÇEKÜL Bilgi Ağacı Eğitim Koordinatörü

Özge Öney Aydın, Pınar Ayöz Saydam

ÇEKÜL Bilgi Ağacı Eğitim Uzmanları

6 Şubat 2023'te gerçekleşen depreme dair veriler, yaklaşık 5 milyon çocuk ve 250 bine yakın öğretmenin afetten etkilendiğini gösteriyor. Eğitim öğretimin kesintiye uğraması ve okulların hasar görmesiyle, çocukları hem fiziksel hem de psikolojik risklerden koruyan nitelikli yaklaşımların uygulanması sekteye uğradı. Bu kaygılı dönemde öğrenci ve öğretmenlerle birebir çalışan ÇEKÜL Bilgi Ağacı, afetin bu grup üzerinde yarattığı etkileri konuşmak, dönüştürmek için kısa ve uzun vadede stratejiler geliştirdi, bunları uygulamaya geçirdi.

Gaziantep Metin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezi

Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı uzun vadede sürdürülebilir bir eğitim kurgusu yaratmayı amaçlayarak; dezavantajlı bölgelerdeki çocukların ihtiyaçları doğrultusunda, onların **yaşam koşullarını gözeterek** oluşturulan, işbirliği ve eş güdümlü çeşitlenen bir eğitim programı.

ÇEKÜL Bilgi Ağacının afet dönemi uygulamaları

Birçok eğitmenin, ebeveynin sorduğu sorulardan biri “çocukların afetle başa çıkabilmesi için hangi yöntemlerle, neler yapılmalı” oldu. ÇEKÜL Bilgi Ağacı, öncelikli olarak sivil toplum kuruluşları, öğretmenler, veliler ve çocuklarla temas eden her kurum ve kişiyi hedef alarak çocuğun doğadan korkmadan doğal afetleri tanınması, afetlerde çocuğun üstün değeri ve afet dönemlerinde gerekli bütüncül bir eğitim stratejisi üzerine “Doğal Afetler ve Eğitim” başlıklı 3 bölümden oluşan webinar serisi düzenledi. Bununla beraber, afet döneminde farklı kurum ve kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda, unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarını tekrar gün yüzüne çıkararak; çocukların oyun sayesinde kendi kültürünü tanınması, takım çalışması ve deneyim paylaşımı yapması, kendilerini ifade etmesi, dinleme becerileri kazanmasını amaçlayan Sokak Oyunları kitapçığını hazırladı ve açık kaynak olarak paylaştı. Bu çalışmalarla eş güdümlü olarak, uzun vadede deprem bölgesindeki “eğitim odağında dönüşüm” sürecine katkı sağlamak için çalışmalarına devam etti ve Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı: Gaziantep projesini hayata geçirdi.

Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı: Gaziantep uzun vadede sürdürülebilir bir eğitim kurgusu yaratmayı amaçlayarak; dezavantajlı bölgelerdeki çocukların ihtiyaçları doğrultusunda, onların yaşam koşullarını gözeterek oluşturulan, işbirliği ve eş güdümlü çeşitlenen bir eğitim programı.

Bu programla öğrencilerin gönüllü öğretmenler rehberliğinde, yaşadıkları kentte bulunan kültürel ve doğal miras unsurları ile tanışması; doğası ve tarihiyle etkileşim içinde, geçmişten bugüne yaşamaya devam eden mirası farklı yönleriyle keşfetmesi, imece kültürüyle doğan dayanışma ve başarabilme hislerinin iyileştirici gücü kullanılarak, zor zamanlarda hem çocuklara destek olmak hem de öğretmenlerin bu zorlu süreçte çocuklarla kurduğu ilişkiyi kolaylaştırmak amaçlanıyor.

Uzun vadede birçok öğrenci ve öğretmen ile buluşması hedeflenen ÇEKÜL Kentler Çocukları Eğitim Programı, ÇEKÜL Metin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezinin de bulunduğu Gaziantep'te, Şahinbey Yeditepe İlkokulu'nun 3'üncü ve 4'üncü sınıf öğrencileri ile bir pilot çalışma olarak Mayıs 2023'te başladı. ÇEKÜL Metin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezi çalışanları ve eğitim gönüllülerinin desteğiyle kurgulanan program gönüllü öğretmen eğitimleri ve 6 hafta süren öğrenci atölyelerini içeriyor.

Eğitmen eğitimleri

Gönüllü öğretmen eğitimleri, programın sürdürülebilirliği açısından önemli bir başlık. Gaziantep ÇEKÜL temsilcisi Zafer Okuducu tarafından oluşturulan ve Gaziantep Metin Sözen Eğitim ve Kültür Merkezi çalışanlarının da bulunduğu gönüllü öğretmen ekibine yönelik eğitim içerikleri; gönüllülerin düzeyleri, deneyimleri doğrultusunda kavramsal ve pedagojik başlıklar göz önünde bulundurularak ÇEKÜL Bilgi Ağacı uzmanları tarafından kurgulandı. Kültürel ve doğal miras kavramı, koruma bilinci, insanın miras ile kurduğu ilişkiden başlayarak; farklı yaş gruplarına göre çocukların bilişsel ve fiziksel gelişimine referans vererek önerilen iletişim yöntemleri dikkate alındı, afetlerden etkilenmiş çocuklarla çalışma pratiklerini kapsayan eğitim içerikleri oluşturuldu. Bunlar öncelikle gönüllü öğretmenlerle, çevrimiçi ve yüz yüze paylaşıldı. Böylece öğretmenler, çocuklara temas ederken atölyeleri nasıl bir tutumla yürütmeleri gerektiği hakkında bilgi sahibi olurken, eğitim içeriklerini zenginleştirebilecekleri

Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı **kültürel** değerlere sahip çıkmanın ve **doğa** ile uyumlanmanın yanı sıra iyileşmeyi, dönüşüme ayak uydurmayı, beraberce keşfetmeyi, farkında olmayı ve dayanışmayı kapsıyor.

Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı atölye çalışması

teorik altyapı hakkında fikir edindi. Bu eğitimlerin yanı sıra ÇEKÜL Bilgi Ağacı uzmanlarının hazırladığı eğitim kılavuzu da uygulamalı şekilde gönüllülere anlatıldı ve her bir atölyeyi destekleyecek eğitim malzemeleri hazırlandı.

Öğrenci atölyeleri

Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programının ana uygulama materyali ÇEKÜL Kentler Çocuklarıdır Eğitim Kılavuzudur. Bu kılavuz, ÇEKÜL Bilgi Ağacının MEB İlkokul Müfredatında yer alan kazanımları doğrultusunda oluşturuldu. Ayrıca afet bölgesindeki öğrencilerin ihtiyaçları ve mevcut koşulları dikkate alınarak, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü ile ÇEKÜL Bilgi Ağacı tarafından imzalanan protokol kapsamında Türkiye genelinde uygulanan farklı eğitim programlarından derlendi. İçeriklerin tümü, afetin çocuklar üzerindeki olası etkileri düşünülerek uzman psikolojik danışman ve psikoterapist Seval Sofuoğlu Aydın tarafından gözden geçirildi. Bu perspektifle hazırlanan kılavuzdaki “Motiflerdeki Doğa” ve “Benim Köyüm, Benim Kentim” atölyeleri, Şahinbey Yeditepe İlkokulunun 3’üncü ve 4’üncü sınıflarından toplam 900 öğrenciye, gönüllü öğretmenlerin desteğiyle uygulandı.

Programı uygulamaya devam etmesi için seçilen altı sınıftan 200 öğrenci, beş hafta boyunca kılavuzdaki atölyelere katılmayı sürdürdü. Öğrenciler bu 5 hafta boyunca doğadan ilham alarak kent kitap ayraçlarını tasarladı, yöresel mânileri keşfedip kültürel mirasın korunmasında arkeolojinin rolünü tanıdı; masallarla doğa ve kültür ekseninde bir yolculuğa çıkıp hayal güçlerini çalıştırdı, orman ekosistemini tanıdı.

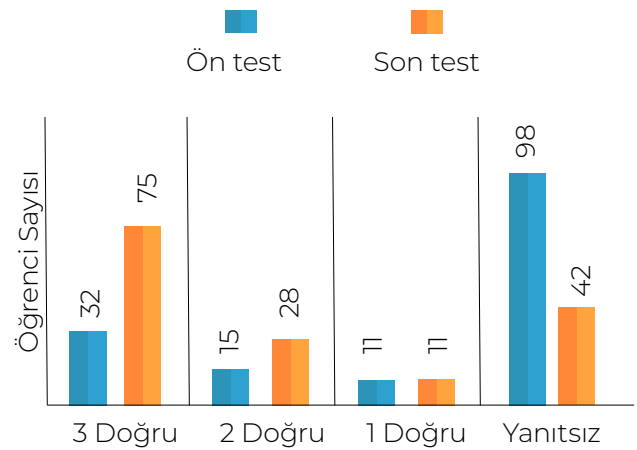
Kültürel ve doğal miras kazanımları

Doğal ve kültürel mirasın önemine, insanın yaşam döngüsünde “miras” kavramıyla kurduğu ilişki üzerine odaklanan atölyelerin öğrencilere kazandırdıkları da değerlendirildi. Pilot çalışma kapsamında ön test-son test ölçme tekniği kullanılarak bir analiz çalışması gerçekleştirildi ve atölyelerin amaçlarına yönelik kazanımlarda, öğrencilerin beklenen farkındalığı sağladığı görüldü.

Örneğin, doğal miras tanımını kavrayıp örnek verebilen öğrenci oranı atölyeden önce %29 iken, atölye sonunda aynı soruya cevap veren öğrenci oranı %60'a yükseldi. Kültürel miras ile ilgili kazanım analizinde de benzer bir sonuca varıldı. Kültürel miras kavramını kavrayıp örnek verebilen öğrenci sayısı atölye öncesinde %21'den, atölye sonrasında %48'e yükseldi. Daha özelleşmiş ve atölye içeriğine yönelik kazanımlarda da paralel bir artış görüldü. Örneğin; kent ve köy kavramının, yaşam dinamiklerinin deneyimlendiği “Benim Köyüm, Benim Kentim” atölyesinde kent ve köy yaşamı arasındaki farkı aktarabilen öğrenci gelişim oranı %21 oldu.

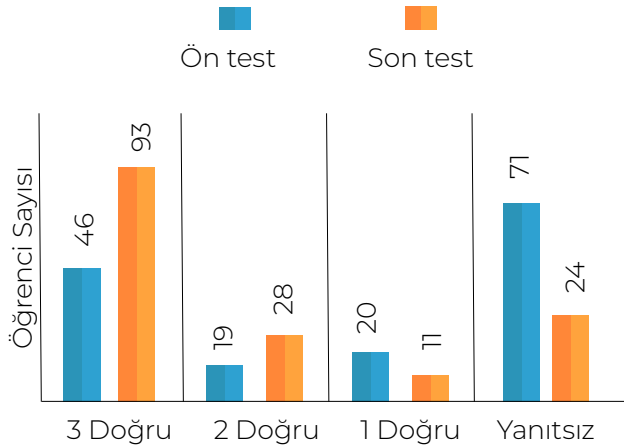
Canlıları ve bu canlıların buldukları bölge kültürü üzerine olan etkilerini el sanatlarındaki motifler üzerinden aktaran “Motiflerdeki Doğa” atölyesinde ise bu bağlantıyı kurup aktarabilen öğrenci gelişim oranı %24 ile artış gösterdi.

KÜLTÜREL MİRASA 3 ÖRNEK VEREBİLİRİM

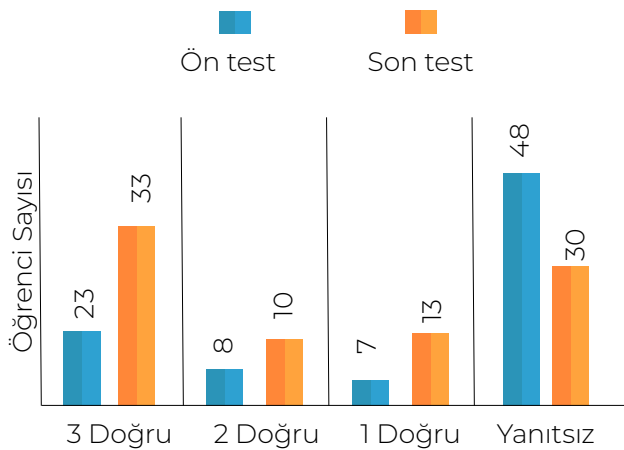
Grafik 1: Yaklaşık 900 öğrenciye yapılan “kültürel miras kazanımı” ile ilgili ön test-son test sonuçları.

DOĞAL MİRASA 3 ÖRNEK VEREBİLİRİM

Grafik 2: "Doğal miras kazanımı" ile ilgili ön test-son test sonuçları.

KÖY VE KENT YAŞAMINA DAİR 3 ÖRNEK VEREBİLİRİM

Grafik 3: "Köy ve kent yaşamı arasındaki farklılıkları kavrama" ile ilgili ön test-son test sonuçları.

Grafik 3: Motiflerdeki Doğa Atölyesi kapsamında "doğa ve motif arasındaki bağlantıyı kavrama" ile ilgili ön test-son test sonuçları

Kentler Çocuklarındır Eğitim Programı kültürel değerlere sahip çıkmanın ve doğa ile uyumlanmanın yanı sıra iyileşmeyi, dönüşüme ayak uydurmayı, beraberce keşfetmeyi, farkında olmayı ve dayanışmayı kapsıyor. Doğa ve kültür onu tanıyan, beraber yaşamasını bilen her birey için muazzam bir zenginlik.

Kentler Çocuklarındır Eğitim Programı da bu zenginliğe sahip çıkabilen, doğa olaylarının afete dönüşmemesi için dayanıklı bir yaşam tarzı benimseyebilen bireyler geliştirmeyi hedefliyor. Şahinbey Yeditepe İlkokulunda yürütülen ve kazanımları net şekilde ölçülen pilot çalışmasının, önümüzdeki dönemlerde devam etmesi için çalışmalarımız sürüyor. Çocukların doğa-kültür-insan etkileşimini keşfederek öğrenmeleri, programın sürdürülebilirliğinin en önemli koşulu olacak. "Doğa ve Kültür ile Varız!" diyebilen nice bireyler yetiştirmek dileğiyle...

Sokak Oyunları Kitapçığı nedir?

ÇEKÜL Bilgi Ağacı Biraz Hareket, Biraz Neşe: Sokak Oyunları kitapçığını hazırladı ve açık kaynak olarak okurlara sundu. 7 yaş üzeri çocuklarla çalışan tüm öğretmenler, çocuklarla etkinlik yapan gönüllüler, yerel yönetimlerin, kurumların çocuklarla etkinlik yapan sosyal hizmet çalışanları, çocuklarla çalışan sivil toplum uzmanları bu kitapçıktan faydalanabilir.

ÇEKÜL Bilgi Ağacı eğitim uzmanları Özge Öney Aydın, Ceyda Bakbaşa Bosson ve Pınar Ayöz Saydam'ın; depremden etkilenen çocuklar ve öğretmenler için afet bölgesinde uygulanmak üzere hazırladığı Biraz Hareket, Biraz Neşe: Sokak Oyunları, unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarını tekrar gün yüzüne çıkararak; çocukların oyun sayesinde kendi kültürlerini tanımasını, ekip çalışması ve deneyim paylaşımı yapmasını, ifade becerilerinin güçlenmesini, dinleme

alışkanlıklarının güçlenmesini sağlıyor ve arkadaşça rekabet kuralları eşliğinde çocuklara sosyalleşme fırsatı sunuyor.

ÇEKÜL Bilgi Ağacı bu kitapçıkla, oyun oynamanın iyileştirici gücünü kullanarak zor zamanlarda çocukların biraraya gelebilmesine destek olmayı ve öğretmenlerin çocuklarla kurduğu ilişkiyi çeşitlendirmeyi öneriyor.

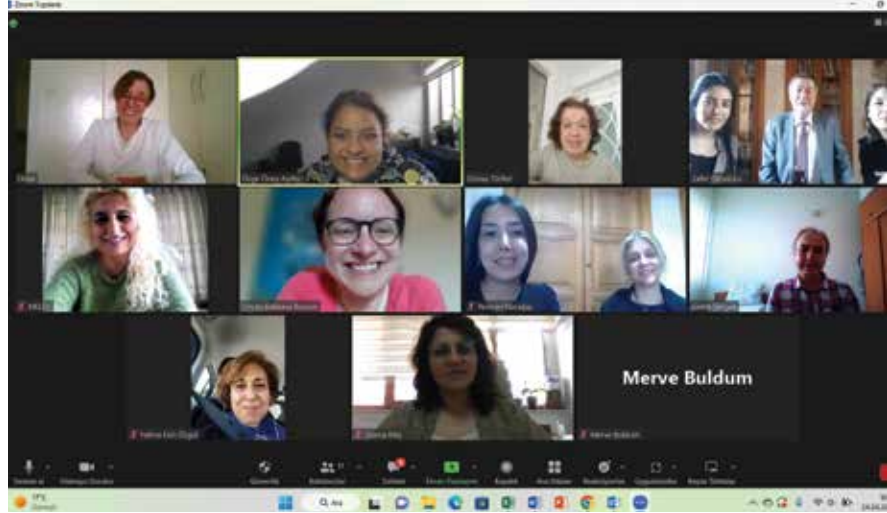
Kitapçıkta, çoğu açık alanda oynanan 10 oyun ile bu oyunlara başlamadan önce yapılması gereken geleneksel takım seçme ve sıra belirleme yöntemlerinin anlatıldığı bir içerik de bulunuyor.

Kentler Çocuklarıdır Programı nedir?

ÇEKÜL Vakfı, 2003 yılından bu yana “Kentler Çocuklarıdır” üst başlığı ile kültürel eğitim programları yürütüyor. Program sayesinde çocuklar kentlilik bilinci kazanıyor, yaşadıkları kentin doğal ve kültürel zenginliğinin farkına hep birlikte varıyor.

“Kentler Çocuklarıdır” çocuk yaratıcılığını öne çıkaran katılımcı eğitim yöntemlerine dayanıyor. Oyunlar, seramik, maket, resim, grup çalışmaları gibi etkinliklerle yürütülüyor; müze, ören yeri, el sanatları atölyelerine geziler yapılıyor. Çocukların yaşadıkları kenti görerek ve hissederek tanımaları için zengin bir akış oluşturuluyor.

“7 Bölge 7 Kent Projesi”nin tamamlayıcısı olarak, korunan kentlerin her birinde uygulanan Kentler Çocuklarıdır Eğitim Programı; çocuklarının kültür ve koruma kavramları üzerinden değerlendirmeye alan açıyor.

BÖLGE TOPLANTISI OSMANGAZİ

OSMANGAZİ'DE TARİHİ BULUŞMA

“Cumhuriyet’in 100. Yılında Osman Gazi’den Günümüze Bursa” temalı bölge toplantısı, 23 yıl önce Tarihi Kentler Birliğinin kurulduğu kent olan Bursa’da yapıldı. Osmangazi Belediyesinin ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıda **doğru ve sürdürülebilir koruma örnekleri ele** alındı.

Tarihi Kentler Birliğinin “Cumhuriyet’in 100. Yılında Osman Gazi’den Günümüze Bursa” temalı bölge toplantısı 22-23 Eylül tarihlerinde, Osmangazi Belediyesinin ev sahipliğinde gerçekleşti. 22 Eylül Cuma günü gala yemeğinde biraraya gelen katılımcı belediyeler, yemekte koruma projeleri hakkında fikir alışverişinde bulundu.

Programın ikinci günü Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesinde yapılan toplantı, Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu üyesi ve ÇEKÜL Vakfı Başkan Vekili mimar Mithat Kırayoğlu'nun açılış konuşmasıyla başladı. Çocukluk ve gençlik yıllarını Bursa'nın tarihi mahallesi Hisar'da geçiren Kırayoğlu, Bursalı bir mimar olarak kentin yaşadığı değişimi çok katmanlı şekilde değerlendirdi ve Bursa'nın "ruhaniyet" kavramıyla ilişkisini vurguladı.

Ardından sözü devralan Osmangazi Belediye Başkanı Mustafa DüNDAR, koruma-kullanma dengesinin önemini hatırlattı ve yürüttükleri başarılı koruma çalışmalarının önce bu dengeye dayandığını ve her birinin sürdürülebilir olduğunu belirtti. Turistik yerler yaratma amacıyla yapılan restorasyonların, yapıların fonksiyonunda bozulma yaratacağını; kültürel miras söz konusu olduğunda kontrollü bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini hatırlattı ve bu konuda Prof. Dr. Metin Sözen'i daima rehber olarak gördüklerini söyledi. Konuşmalar tamamlandıktan sonra Osmangazi

Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürü Sezai Özokutanoğlu "Osmangazi Belediyesi Restorasyon ve Koruma Projeleri" başlıklı sunumunu yaptı. Tarihi İpek Yolu örnek alınarak, günümüz Bursa'sında nasıl yeni bir aks oluşturduklarını detaylarıyla aktardı.

Kapanış ve değerlendirmeyi ise TKB Encümen üyesi, Merzifon Belediye Başkanı Alp Kargı gerçekleştirdi. Tarihi Kentler Birliğinin Bursa'da kurulduğunu hatırlattı; yıllar sonra yeniden bu kadim kentte buluşmanın, üye belediyeler için ayrı bir önem taşıması gerektiğini söyledi. Bir kültür kentinde yapılan bu toplantının, Tarihi Kentler Birliği üye belediyeleri için yeni bir başlangıcı simgeleyeceğini; deprem nedeniyle yaşanan durgunluğun, yerini aktif çalışmalara bırakacağını vurguladı.

Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesindeki toplantının ardından öğle yemeği molası verildi ve saha gezisi yapıldı; Tophane'deki Osman Gazi ve Orhan Gazi türbeleri, Filiboz Mescidi, arkeopark alanı, Üftade Cami ve Türbesi, Hanlar Bölgesi-Fidan Han ziyaret edildi.

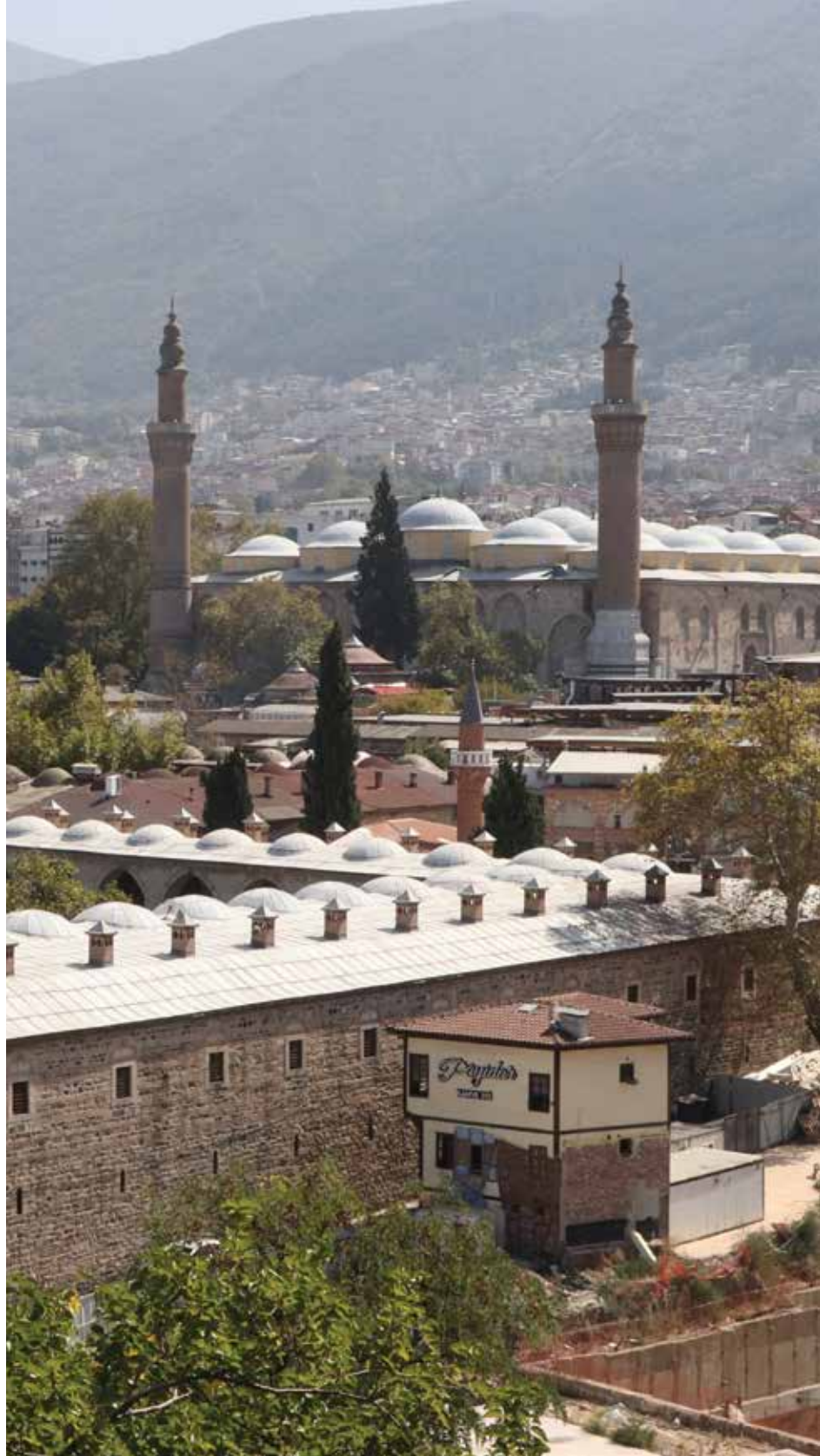
"Bursa hâlâ ruhanîyetli bir şehir midir?"

Mithat Kırayoğlu

TKB Danışma Kurulu Üyesi ve
ÇEKÜL Vakfı Başkan Yardımcısı

Tarihi Kentler Birliği 20 Temmuz 2000 tarihinde Bursa'da kurulmuştu, "Cumhuriyet'in 100. Yılında Osman Gazi'den Bursa'ya" temalı bölge toplantısını 23 yıl sonra, bu anlamlı yılda, burada yapmak istedik.

Bursa'yı en güzel anlatan ve en güzel anlatan Ahmet Hamdi Tanpınar'a kulak verip kentin önemini açıklamaya çalışacağım. Osman Gazi, ömrünün son günlerinde Balabancık Kalesinden Bursa'ya bakarken oğluna göstererek vasiyet ediyor. "Ben öldüğümde beni bu gümüşlü kümbete gömün" diyor. Tanpınar'ın tabiriyle ne olduğu pek de bilinmeyen bu binaya verilen isim Türk hayal gücünün Bursa'daki ilk çalışmasıdır; gümüşlü adıyla, keskinden ve çekiçten evvel Türkçe, Bursa'yı bizim adımıza fetheder. Onunla birlikte fethedilmiş topraklar anavatan olur. Orta Asya'dan Anadolu'ya geçtiğimiz bütün yollarda bıraktığımız eserler ile İznik ve Bursa'da başladığımız mimarinin bir yığın münasebeti vardır fakat Yıldırım'la

Muradiye'yi ve Yeşil'i yepyeni bir nisbet fikri, aydınlığı yeni bir kabul şekli onları diğerlerinden ayırır. Bu artık Akdeniz'i, Marmara'yı gören, onun dehasını benimseyen bir milletin mimarisidir. Bu, güneşin dilini bilen bir konuşmadır, diyor Tanpınar.

Şimdi şairlerin duygulu ifadelerini aklımızda tutarak duygudan bilgiye gelelim. Camiden külliye'ye geçiş burada başlamıştır. Caminin yanında bilimi temsil eden medrese, yoksullara imaret, türbe, hamam ve yardımcı yapılarla külliye fikri Bursa'da gelişmiştir ve tüm Osmanlı coğrafyasına buradan ihraç edilmiştir. Külliyeler aynı zamanda fethedilmiş topraklarda yerleşim açılması sırasında yeni kent merkezi işlevi görür her zaman, bunun etrafında ise sivil mimari gelişir.

Bursa'nın başka bir özelliği, sultanlar şehri olmasıdır çünkü Osmanlı'nın ilk altı padişahının, yani Bursa'yı kuranların naaşı buradadır. Osman Gazi'den sonra Orhan Gazi ilk defa surların dışına çıkıp kendi külliyesini yaptırarak çarşının ilk adımlarını atıyor. Oğlu Murad batıya gidiyor, Çekirge'yi şenlendiriyor termal hamamlarıyla. Yıldırım Bayezid doğuya gidiyor ve Yıldırım Külliyesiyle bir semt ortaya çıkıyor. Osmanlı'nın ikinci kurucusu sayılan Çelebi Mehmet ise Yeşil Külliyesini oluşturuyor. Sultan II. Murad

kalenin altında Muradiye'yi, kendi külliyesini oluşturuyor. Kısacası Bursa'nın hikâyesi, sultanların Bizans'tan aldığı ve kent kurma coşkusuyla o kalenin dışına çıkarak, büyük bir güvenle yeniden inşa edilerek, iliklerine kadar Türk şehri kurmalarıyla başlamıştır. Bütün ipek ve baharatın satıldığı önemli bir merkez hâline gelmiştir. İstanbul'un fethinden sonra da Bursa bir manevi saltanat olarak önemini son döneme kadar korumuştur.

Bu kadar önemli bir kentte yaşıyoruz, hikâyesini anlatmaya çalışıyoruz ancak acıklı bir hikâye de var. Ben Bursa Hisar Mahallesinde doğdum, Bursa'nın el değmemiş zamanlarını yaşayanlardan biriyim. 30 yıl içinde Bursa plansızlık, sanayileşme, göç dalgası altında ezilen ve eserlerin gölgelendiği bir yer oldu. Ancak 80'li yıllarda kendine gelmeye başladı. Bizim başkanımız Prof. Dr. Metin Sözen önderliğinde, 1985 yılındaki "Tarih İçinde Bursa" etkinliklerinde kent yeniden tanınmaya; ondan sonra başkanlarda bir Bursa sevgisi başladı. Evliya Çelebi'yi anmadan olmaz. Seyahatname'sinin en güzel bölümleri Bursa'yı anlattığı bölümlerdir ve uzun uzun betimler, hülâsa "Bursa ruhaniyetli bir şehirdir" der. Şimdi soru şu, Bursa hâlâ ruhaniyetli şehir midir? Saha gezisi sırasında bu sorunun cevabının "evet" olduğunu göreceksiniz.

"Bursalı olmanın bilinciyle çalışacağız"

Mustafa Dündar

Osmangazi Belediye Başkanı

Tarihi bir şehirdeyiz. Belediyecilik faaliyetlerimiz dışında yoğun bir şekilde devam eden tarihi eser restorasyonu, kentsel dönüşüm, kamulaştırma çalışmaları da var. Osmangazi'nin kuzeyinde daha önce kaçak yapıları tespit ederek planladığımız kamulaştırma çalışmaları ve yeşil alan çevre düzenlemesi bulunuyor. Şu an toplantımızı gerçekleştirdiğimiz

müze ise yüzün üstünde konutun bulunduğu kent mekânının iyileştirilmesiyle oluşturuldu. ve ziyaret mekânı hâline getirildi. Tarihi eserleriyle, türbesiyle, Ulu Cami'siyle, Hanlar Bölgesiyle birlikte Bursa'da yeni bir vizyonu hayata geçiriyor, yeni kentle tarihi kent arasında bir aks oluşturmayı hedefliyoruz.

Bunları yaparken koruma-kullanma dengesini gözetmek önemli. Bir yerde restorasyon yapıldığı zaman, yapının eski fonksiyonlarını da göz önünde bulundurmak gerekiyor. Turistik bir mekân haline gelebilir ama tarihi dokusunun da sürdürülebilir olması gerekir. Biz Osmangazi'de bunları önemseydiğimiz için başarılı sonuçlar elde ediyoruz.

Bursa, tarihi İpek Yolunun Asya kıtasındaki son durak noktası. Biz de Hanlar Bölgesinden başladık restorasyon çalışmalarına. Tarihi çarşı ve hanların, camilerin restorasyon çalışmaları, üst örtü ve cephe çalışmaları belediyemiz tarafından yapılıyor. Tarihi dokuda yapılan koruma çalışmalarının %80'inde Osmangazi Belediyesinin desteği bulunuyor.

Hisar bölgesindeki çalışmalarımız ihale aşamasına geldi. Osmangazi Çıkmazından başlayarak Kale Sokak, Sümbüllü Bahçe

1326 Fetih Müzesinden Fetih Camisine kadar bir aksın oluşturulması, **İpek Yolu**nun yeniden Bursa ölçeğinde gündeme taşınması anlamına geliyor.

Konak, Surüstü yapıları, şimdi Oruçbey Caddesi, şehir içindeki bostan alanları, arkeolojik kazı sahası ve müftühane gibi yapılarla devam ediyoruz. 1326 Fetih Müzesinden Fetih Camisine kadar bir aksın oluşturulması, İpek Yolu'nun yeniden Bursa ölçeğinde gündeme taşınması demek. Bu tür destinasyonları ortaya koyup yeni mekânları oluştururken, yeni ihtiyaçların belirlenerek ziyaretçilerin hareketi belli bir çerçeveye oturtulmalı. Hareketin yönünü ortaya koyamıyorsak yüksek kalabalıklara ulaşmış oluruz. Ama bir gelen bir daha gelmek istemeyebilir, sürdürülebilir turizm olmaz. Osmanlı'da yaşamın cami-çarşı-mahalle üçgeninde ortaya koyulduğunu görüyoruz.

Şehir yaşamı ilk defa Bursa'da bu boyutta ortaya çıkıyor; Osmanlı fethettiği yerlerde de aynı modeli uyguluyor. Bu üçlü Osmanlı'nın en temel şehirleşme yaklaşımı.

Mithat Hoca'mızın da söylediği gibi Prof. Dr. Metin Sözen'in ve Tarihi Kentler Birliği'nin çalışmaları Bursa'da bir bilincin oluşmasına vesile olmuştur. Yoğun göçlerle, sanayileşmeyle Bursa'da farklı sorunlar ortaya çıksa da tarihi dokuyu ayağa kaldırmaya devam edeceğiz. Bursalı olmanın bilinciyle hareket edeceğiz. Tarihi dokuyu ortaya çıkarıp kültürel mirasımızı, sosyal yaşamımızı doğru ifade eden bir şehir planlaması yaparak Bursa'nın kimliğine saygılı çalışmalar yürüteceğiz.

Osmangazi Belediyesi Koruma Çalışmaları

Sezai Özokutanoğlu

Osmangazi Belediyesi
Strateji Geliştirme Müdürü

Tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkmak, yerel ve uluslararası toplantılarda tanıtmak tüm çalışmalarımızın ana gayesi olmuştur. Bu amaçla tarihi ve kültürel mirasa dair planlarımızı bütüncül anlayış, koruma kullanma dengesi, sürdürülebilirlik ve gerçekçi yaklaşım sacayağında oturttuk. Osmangazi Belediyesi olarak

ilk çalışmalarımıza Tarihi Çarşı ve Hanlar Bölgesinde başladık. Şimdi ise "Yaşayan Tarih Hisar" projesiyle devam ediyoruz. Hanlar Bölgesi ve Hisar bir bütünün parçası. Bu nedenle çalışmalarımızı bu iki bölge arasındaki aksı göz önünde bulundurarak planlıyoruz.

Fotoğrafları gördüğümüz üzere Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi, Hanlar Bölgesi ve Kapalı Çarşı sağda; sol tarafta ise Alaattin Paşa Camisi ve Hisar, bizim değişimimizle Yaşayan Tarih Hisar, anıtsal yapılar ve eserler bulunmaktadır. Burada sadece en önemli yapıları görmektesiniz. Dünyanın en eski ticaret yolu olan İpek Yolunun Asya kıtasındaki son durağı Bursa'daki Hanlar Bölgesidir. Aynı zamanda Osmanlı Devletinin ilk ticaret bölgesi olarak inşa edilmiştir. 14, 15 ve 19'uncu yüzyıllarda ilave edilen çarşılarla ticaretin kaydı gerek o dönemde gerekse günümüzde devam etmektedir.

Evliya Çelebi, Seyahatname kitabında Bursa Kalesiyle ilgili "Ama bu kalenin dört tarafı temellerinde taşlar var ki her bir hamam bitmesi kadar büyük taşlar, buradan bellidir ki insanoğlu yapısı değildir" diyerek Bursa Kalesinin taşlarını betimlemiştir. Ayrıca dünya tarihinde önemli bir yere sahip İpek Yolunda nasıl ki hanlar, hamamlar medreseler, camiler, ticaret yolları varsa, bu iki bölgemiz de İpek Yolundaki tüm bu özelliklere sahiptir. Buradan hareketle yeni bir İpek Yolu aksı oluşturulabileceğimizi, bölgelerin birbirine daha kolay bağlanabileceğini gördük. Bu düşünceden yola çıkarak bütüncül çalışmalarımızı İpek Yolu aksını da içine alacak şekilde planladık.

"TKB için yeni bir dönem"

Alp Kargı

TKB Encümen üyesi,
Merzifon Belediye Başkanı

Bazı örnekler vererek durum tespiti yapmayı uygun buluyorum. Öncelikli olarak hepimiz siyasette halkına hizmet etmeye çalışan insanlarız. Ben 2019'da Merzifon'dan belediye başkanı

oldum. Merzifon da Osmangazi'miz gibi kadim bir kültür kentidir. Bu nedenle görev yaparken doğal olarak heyecanlanıyor, şehir yönetiminin dayanılmaz cazibesine kapılıyorsunuz ama bir takım gerçeklerle yüzleştiğiniz zaman bazen endişe ediyorsunuz.

Üzülerek konuşuyorum, maalesef kentimizi tanımadan belediye başkanı oluyoruz. Allah'tan karşımıza ÇEKÜL Vakfı gibi bir vakıf çıktı, müstesna derecede ilgili bir belediye olduğumuz için hızlı hareket ettik ve Tarihi Kentler Birliğinin bizlere, yerel yönetimlere vermiş olduğu imkânlardan sonuna kadar faydalanmak için gayret gösterdik. Birlikte inanılmaz işlere imza attık ve bunu tekrar söylüyorum; bu konudaki amatörlüğümüzü, acemiliğimizi atlatmamızı sağlayan başta Metin Sözen Hoca'mız olmak üzere Tarihi Kentler Birliğinin bütün üyelerine sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Şu anda burada siyasilerimiz de var, milletvekillerimiz de. Hangi siyasi parti olursa olsun, yönetenleri ne kadar bilgi sahibi olduğu ölçüsüyle değerlendirelim. Sayın Başkan'ımızın Osmangazi'de yapmaya çalıştıklarını takdir ediyorum.

Deprem gibi, doğal afetler gibi olağanüstü gündemlerle karşı karşıya geliyoruz ama yeniden harekete geçmemiz gerekiyor. Tarihi Kentler Birliğinin etkin mesaisine koyulması gerekiyor. Hiçbir üyemiz görevden kaçmaz. Kamu-yerel-sivil-özel dediğimiz bu sacayağının en güzel örneklerini Tarihi Kentler Birliği sayesinde veriyoruz. Biraz bile geri dursak zora düşeriz; o yüzden ısrarla söylemek istiyorum, sizden ricam bu toplantı bir başlangıç olsun. Bu toplantı Tarihi Kentler Birliğinin kurulmuş olduğu Bursa'da tertip edildiği için daha etkin diyalogların olmasını, bizim için de yeni bir dönem olmasını diliyorum.

TKB Encümen üyesi, Merzifon Belediye Başkanı Alp Kargı, bir kültür kentinde yapılan bu toplantının **yeni bir başlangıcı** simgeleyeceğini; deprem nedeniyle yaşanan durgunluğun, yerini aktif çalışmalarla bırakacağını **vurguladı**.

TKB'NİN KURULDUĞU BURSA'DAN YENİ SÖZLER

Ahmet Onur Altun

ÇEKÜL Vakfı Anadolu Araştırmaları Koordinatörü,
Şehir Plancısı

Tarihi Kentler Birliği Osmangazi Bölge Toplantısının gerçekleştirildiği Panorama 1326 Bursa Fetih Müzesi, 2019 Müze Özendirme Yarışmasında ödüle değer bulunmuştu. Müze bir yandan Bursa'nın fethedildiği günün portresini çizerek ziyaretçileri o güne götürürken bir yandan da kültür merkezi olarak çalışıyor, toplantılara ve eğitimlere ev sahipliği yapıyor. Bursa Hanlar Bölgesi ve Tarihi Çarşısının oluşturduğu aksın devamında bu akışı tamamlayan müze, geçmiş ile gelecek arasında gerçek anlamda bir bağ kuruyor.

Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi ve ÇEKÜL Vakfı Başkan Vekili Mithat Kirayoğlu'nun konuşmasıyla başlayan toplantıda katılımcılar; kendisi de Bursalı olan ve tarihi Hisar bölgesinde büyümüş bir mimarın gözünden kentin yaşadığı değişimi dinledi. Kirayoğlu, bugün UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer alan Bursa'nın, kent değerlerini korumaya devam ettiğini söyleyerek bu konudaki gayretlerinden dolayı Osmangazi Belediye Başkanı Mustafa DüNDAR'a teşekkür etti.

Tarihi Kentler Birliği Encümen Üyesi olan Osmangazi Belediye Başkanı Mustafa

Dünder, özenli şekilde restore edilen tarihi çarşının, güncel ihtiyaçları da karşılayarak işlevini sürdürdüğünü; tarihi Hisar bölgesinin de bir yaşam alanı olmaya devam ettiğini vurguladı. Osmangazi Belediyesi ihtiyaçları göz önünde bulundurarak tarihi merkezi kapsayan projelerine devam ediyor. Bu kapsamda, çalışmaları devam eden “Yaşayan Tarih Hisariçi Projesi” ile geçen yıl TKB Koruma Özendirme Yarışmasında Jüri Özel Ödülü almış olması bir tesadüf değil.

Osmangazi Belediyesi Strateji Geliştirme Müdürü Sezai Özokutanoğlu “Osmangazi Belediyesi Restorasyon ve Koruma Projeleri” başlıklı sunumunu paylaşarak tamamlanan ve devam eden çalışmaları anlattı. Özokutanoğlu, Bursa’da yeniden ele aldıkları tarihi aksta yoğunlaştıklarını belirtti.

Kapanış konuşmasını Tarihi Kentler Birliği Encümen Üyesi, Merzifon Belediye Başkanı Alp Kargı üstlendi. Konuşmasında tarihi ve kültürel mirasın korunması için TKB ve ÇEKÜL Vakfının yerel yönetimlere uzun yıllardır yol gösterdiğinin altını çizen Kargı, bu yolda rehberlik ettiği için özellikle Prof. Dr. Metin Sözen’e teşekkür etti. Kargı, Tarihi Kentler Birliğinin yeniden etkin mesaisine dönmesi gerektiğini söyleyerek sözlerini tamamladı.

22 yıl önce temelleri burada atılan Tarihi Kentler Birliğinin, Cumhuriyet’in 100. yılında Osmangazi Belediyesi ev sahipliğinde buluşması hayli anlamlı oldu; toplantı ise beklendiği üzere verimli geçti. Osmangazi Belediyesinin çalışmaları, doğal ve kültürel mirasa sahip çıkan yerel yönetimler konusunda katılımcılara örnek oldu ve benzer çalışmalar için umut aşıladı.

Kent Rehberi

Doğanın içinde dinlenerek bir Rum köyünde başladığımız sakin gezi rotamızı önce Osmanlı, ardından Cumhuriyet yapılarıyla tamamlayacağız.

Gölyazı

Bursa'daki antik yerleşimlerden biri olan Rum köyü Gölyazı'nın tarihi MÖ 6'ncı yıla uzanıyor. Nilüfer Belediyesine bağlı olan köy aslında bir yarımada. Bölgenin tamamı sit alanıdır. Doğal güzelliğinin yanı sıra köyde Roma ve Bizans Döneminden kalan kültürel miras da bulunuyor. Özellikle Bizans'ın yaptırdığı pek çok kilise, surlar ve Zambak Tepedeki antik tiyatro kalıntıları bunlar arasında.

Köy meydanına gelen ziyaretçileri 750 yaşındaki anıt çınar karşılıyor. Bazı günler gövdesinden kırmızı renkli bir sıvı aktığı için halk arasında "ağlayan çınar" olarak biliniyor. Köyde "balıkçı kadın" geleneği sürüyor; aynı zamanda leylekler köy kültürünün bir parçası olarak görülüyor.

Hemen bitişiğinde ise Ulubat Gölü bulunuyor. Göl suları ilkbaharda yükseldiği için ağaçlar, köyün simgelerinden olan ördekler, balıkçı kadınlar, sazlıklar pitoresk bir tablodan çıkmış gibi görünür. Arnavut kaldırımlı sokakları ise tam da şu sıralar sislenmeye meyillidir.

Yıldırım Külliyesi

1390'lı yıllarda Yıldırım Bayezid tarafından yaptırılan külliye, Bursa'da kent kültürünün oluşması için atılan önemli adımlardan biridir. Osmanlı'nın hem devlet kültürünü hem de mimari üslubunu bütünlüklü şekilde yansıtan ilk yapı olarak kabul edilir; beylikten devlete geçişin sembolü olarak değerlendirilir.

Yapıda en fazla dikkat çeken unsurlar kaliteli işçiliği ve ince kalem işleridir. Pencere alınlığındaki renkli taş süslemeler estetik değeri bakımından sanat tarihinde ayrı bir yere sahip. Külliye su getirmek için Uludağ, Akçağlayan'dan kemerlerle su getirilmiştir. Planı, cepheden bakan birinin tüm kent manzarasını görmesi istenerek, ışık-gölge oyunlarına alan bırakacak şekilde yapılmıştır. Farklı nedenlerle birçok defa restore edilen medrese bölümü, günümüzde dispenser olarak hizmet veriyor.

Sümbüllü Bahçe Konağı

1920'li yıllarda yapımına başlanan Sümbüllü Bahçe Konağı tarihi Bursa Surlarının üzerine konumlanmıştır. Ulusal Mimarlık akımının etkisiyle tasarlanan konak, aynı zamanda Barok etkiler taşıyor. Yapı, Cumhuriyet Dönemi geleneksel konut mimarisinin tipik bir örneğidir; büyük ölçekli sivil mimari başlığında, Bursa kent kimliğinin sembollerinden biridir. İsmi ise bahçesinde özgünlüğü korunarak tasarlanmış peyzajdan almıştır.

Avlusunun altında, Bizans Dönemine ait olduğu düşünülen manastırın ve Osmanlı'dan kalma duvar kalıntılarına ulaşılmıştır. Bursa'nın tarihi Hisar Mahallesinde bulunan yapı, ziyaret edilecek diğer önemli eserlere yakın bir konumda. Konağın bir kısmı restoran olarak hizmet veriyor, Bursa'yı ziyaret edenleri ağırlıyor.

AKADEMİ ÖĞRENCİLERİ TARİHİ ÇEKÜL EVİNDE

Ülkemizin kültürel mirasının dünyada hak ettiği yeri alması, etkin ve sürdürülebilir bir yöntemle planlanması, yerelde farkındalığın artırılması, ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması için belediyelerde yapılan çalışmalara katkı sunmayı amaçlayan eğitime; Tarihi Kentler Birliği üyesi olan Antalya Büyükşehir, Gaziantep Büyükşehir, Karadeniz Ereğli, Mersin Büyükşehir, Çınarcık, Mudanya, Balıkesir Büyükşehir, Çatalca, Kuşadası, Malatya Büyükşehir belediyelerinden uzmanlar katıldı.

ÇEKÜL Akademi, **Kültürel Miras ve Turizm İşbirliği Eğitim Programının** (KÜMTEP) “Kültürel (Kentsel ve Kırsal) Miras Kavramı ve Sürdürülebilir Turizm” başlıklı ilk modülünü 16-17 Ağustos tarihlerinde Beyoğlu ÇEKÜL Evinde gerçekleştirdi.

“Sürdürülebilir” planların önemi İki gün süren eğitim; ÇEKÜL Akademi koordinatörü Kibele Eren’in “Turizm ve Sürdürülebilir Turizm Kavramları” sunumuyla başladı. Kültürel mirasın kent kimliğinde en önemli unsur olduğunu ve turizm faaliyetlerinin aslında bu değerlerin tanıtılmasının doğal bir çıktısı olarak kabul gördüğünü belirtti. Doğal mirasın kent kültüründeki yerine dikkat çeken Eren, yerel yönetimlerin turizm planlamalarını yaparken kültürel kimliklerini de vurgulayarak hangi konulara dikkat edebileceklerini, bu alanlarda ziyaretçi yönetimini nasıl gerçekleştirebileceklerini farklı örneklerle aktardı. Yerelde kalkınma için işbirliklerinin ve kültürel miras

farkındalığının önemini vurguladı. Kentin refah düzeyinin artırılmasına destek veren turizm faaliyetlerinin dünyada nasıl planlandığını da anlatan Eren, katılımcıların geri bildirimleriyle iyi ve kötü örnekler üzerinden sunumunu tamamladı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden kültür rotaları örneği

Eğitimin öğleden sonra düzenlenen bölümüne İstanbul Büyükşehir Belediyesi Turizm Müdürü Hüseyin Gazi Coşan konuşmacı olarak katıldı. Coşan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin sürdürülebilir turizm çalışmalarını, kentte oluşturulan kültür rotalarını farklı kurum ve birimlerle gerçekleştirdikleri projelerini katılımcılarla paylaştı.

1970'lerden itibaren küreselleşmeyle birlikte sanayi üretimi kentlerden uzaklaştı ve kentler malların üretildiği değil, **bilgi** ve **kültürün** üretildiği merkezlere dönüştü.

“Kentsel” ile “kırsal” ayrı mı?

Eğitimin ikinci günündeki sunumları ÇEKÜL Vakfı Kent Çalışmaları koordinatörü, şehir plancısı Ahmet Onur Altun gerçekleştirdi. Sanayi üretimiyle başlayan ve 1970'lere kadar devam eden “modern kent” kurgusuyla, kentsel gelişimin sanayi alanlarına yakın planlandığını, tarihi kent merkezlerinin ise giderek terk edildiğini ve köhneleştiğini söyledi. Böylelikle yerel ekonominin kaybolduğunu, kentin homojen yapısının bozulduğunu; arabaya bağlılığın arttığını ve kent merkezlerinin çöktüğünü belirtti. 1970'lerden itibaren ise küreselleşmeyle sanayi üretiminin kentlerden uzaklaştığını ve kentlerin malların üretildiği değil, bilginin ve kültürün üretildiği merkezlerle dönüştüğünü; bu dönüşümle geçmişte sanayi üretiminin merkezindeki fabrika, liman, maden gibi alanların tüketim merkezleri, rekreasyon, hizmet ve turizm alanlarına dönüştüğünün altını çizdi. “Kentsel Rönesans” olarak da adlandırılan bu kültür/bilgi/teknoloji üretimi çevresinde kurgulanan modern kentin dönüşümünün, bölgesel, kentsel ve mahalle ölçeğinde görüldüğünü vurguladı.

Günümüzde koruma başta olmak üzere kentsel müdahaleleri kültür üretiminden ayrı düşünmenin mümkün olmadığını belirten Altun, kültür odaklı bu dönüşümden tüm dünya kentlerinin benzer şekilde etkilendiğini, benzer kullanım ve mekân düzenlemelerinin dünyanın her tarafında görüldüğünden bahsetti. Bu gerekçeler nedeniyle de “kenti farklılaştıran özgün kimlik değerlerinin” kent politikaları içinde önemli bir gösterge hâline geldiğini, kültür üretiminin temelindeki kent yaşamını ve insan etkileşimini sürdürmeden sadece bir “bir kimliği tasarlamaya” çalışmanın, sahne dekoru hissi veren dokular oluşturma tehlikesini barındırdığını anlattı.

Öğleden sonraki oturumda “Kırsal Alanlar ve Kültür Odaklı Dönüşüm” konulu sunumunda ise kırsal alan ile kırsal mekân tanımlarını yapan Altun, bu alanların konvansiyonel tarım, işsizlik, kente göç, geleneksel üretim yöntemlerinin

terkedilmesi gibi nedenlerden dolayı tanımsızlaştığını ve bu sürecin kültür odaklı dönüşümü zorunlu kıldığını belirtti. Kültür üretimine dayalı ekonomik hareketin, kültüre bağlı mekânlaşmanın köylere nasıl yansıdığını, kentlerdeki yaşamı ve kent politikaları oluşturulurken kırsal alanların bu değişimden ne şekilde etkilendiğine dair bilgiler verdi. Değişen üretim ve tüketim biçimlerinde; özgün, yöresel ürünler, üretim kooperatifleri, dijital ticaret imkanlarının aldığını anlattı. Bununla ilgili Türkiye’den örnekler verdi. Yeni üretim modellerinin kültür politikalarından ayrı tutulamayacağına değinen Altun, yerel kültürün, kimliğin tüm bu modellerin kaynağını oluşturduğunu ve yerel yönetimlerin bu süreçte, kırsal kalkınmayı odağına alan projelere destek verdiğini anlattı. Kırsal alanlardaki turizm ve hizmet sektörlerinin gelişimi hakkında bilgiler verdi; mesire yeri olarak, inanç merkezleri ve doğa turizm destinasyonları, alternatif yaşama alanları olarak kırsal alanların önem kazandığına dikkat çekti. Son olarak kırsal-kentsel farkını ve kentsel müdahalelerin kırsala aynı şekilde uygulanamayacağını, kırsalın kendi özgün kimliği çerçevesinde, yaşayanları dahil ederek bir dönüşümün gerçekleştirilebileceğini belirtti.

Program devam edecek

Kültürel Miras ve Turizm Birlikteliği Programıyla; kentsel ve kırsal alanlarda kültürel dönüşümün sebepleri, süreci ve sonuçlarına dair bilgiler verildi. Bu dönüşümde yapılacak olan tüm müdahalelerin bütüncül çerçevede, insana dokunan, etkileşimli kentsel yaşam standartlarının gelişimine dayalı olması gerektiği Türkiye ve dünyadan örnekler üzerinden anlatıldı. Ayrıca “sürdürülebilir turizm” kavramı ve belediyelerin stratejik planlamaları üzerine çeşitli örnekler üzerinden paylaşımlar yapıldı.

“Modül 2: Kültür Rotaları” ile “Modül 3: Vaka Analizi ve Atölye Çalışması” eğitimleri de Tarihi Kentler Birliği üye belediyelerinin katılımıyla önümüzdeki günlerde gerçekleşecek.

YER ALTI YAPILARI ENVANTERİ BÜYÜYOR

Kayseri Yer Altı Yapıları Envanteri Projesi şu ana kadar 39 yer altı şehri, 47 kaya kilisesi, 3 yer altı su yapısı, 10 maden ocağı ve 6 kaya yerleşimi raporlandı. Sadece Türkiye'nin değil, **dünyanın en kapsamlı yer altı yapıları** araştırma projelerinden biri oldu.

ÇEKÜL Vakfı, OBRUK Mağara Araştırma Grubu ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi işbirliğiyle 2013 yılında başlatılan Kayseri Yer Altı Yapıları Envanterinin 6'ncı ara raporu yayınlandı. Envanter projesi kapsamında Kayseri'deki tüm yer altı yapıları araştırılıyor, ölçümleri yapıp haritalandırılıyor ve fotoğraflanarak belgeleniyor. Sekiz yıldır devam eden bu büyük çaplı araştırma sayesinde sayısız esere ulaşıldı ve tarih, şehircilik, ekonomi gibi birçok farklı alana etki edecek keşifler yapıldı.

Fotoğraflar: OBRUK Mağara Araştırma Grubu arşivi. Grup lideri Ali Yamaç saha araştırmasındayken.

Kayseri Yer Altı Yapıları Envanteri Projesinde şu ana kadar 39 yer altı şehri, 47 kaya kilisesi, 3 yer altı su yapısı, 10 maden ocağı ve 6 kaya yerleşimi raporlandı. Sadece Türkiye'nin değil, dünyanın en kapsamlı yer altı yapıları araştırma projelerinden biri oldu.

Geçen günlerde yayınlanan yeni raporda yer alan yapılar ise şöyle; Koramaz Vadisi, Büyük Bürüngüz, İncesu Eski Köy İnleri, Kaş Köyü Roma Kaya Mezarları, Talas Amerikan Koleji Yer Altı Yapıları, Derindere Vadisi Güvercinlikleri, Derevenk Manastırı, Ağırnas Halicioğlu, Sosun, Pazarören, Subaşı, Dadaloğlu Kaya Yerleşimleri, Bayramhacı Kaya Yerleşimleri, Hörin Kaya Yapısı.

UNESCO tescil etti

Raporda bahsi geçen Koramaz Vadisi, 2020 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine alındı. Sekiz yıl önce bir tünel araştırması olarak Kayseri'de başlayan çalışmalar, geçen

yıllar boyunca keşfedilen sayısız yer altı yapısının keşfiyle sonuçlandı ve dünya kültürel mirasına katıldı. Kayseri Yer Altı Yapıları Envanterinin 6'ncı ara raporunu ÇEKÜL web sitesinden çevrimiçi okuyabilirsiniz.

Altı da üstü de kültür

Prof. Dr. Metin Sözen'in deyişiyle "altı da üstü de kültür" şehirlerinden biri olan Gaziantep'te de OBRUK ekibi çalışmalarını sürdürüyor. Sıcak ve kurak iklimi nedeniyle su kültürünü tarihi boyunca korumuş Gaziantep. Dönemin yüksek teknolojisi kullanılarak kurulmuş livaslar ve kasteller, su kültürünün bir yansıması olarak hala ayakta. Gaziantep ÇEKÜL temsilcisi Zafer Okuducu ve OBRUK Mağara Araştırma Grubunun yer altı yapılarıyla ilgili envanter ve raporlama süreçleri devam ediyor. Gaziantep Livasları, Kastelleri ve Yer Altı Su Yapıları aynı zamanda UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alıyor.

Raporda bahsi geçen Koramaz Vadisi, **2020 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine** alındı.

OBRUK Mağara Araştırma Grubundan Buket Gün ve Halil İbrahim Kala.

DEPREM KENTLERİ İÇİN BAKANLIK ZİYARETİ

ÇEKÜL heyeti, depremden etkilenen kentlerin yeniden inşası sürecinde tarihi dokunun korunmasının ve yaşatılmasının önemini dile getirdi.

ÇEKÜL Vakfı heyeti, 6 Eylül Çarşamba günü Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki ile makamında bir görüşme gerçekleştirdi. TKB Danışma Kurulu üyesi ve ÇEKÜL Vakfı Başkan Vekili Mithat Kırayoğlu, ÇEKÜL Yönetim Kurulu Üyesi Faruk Göksu, TKB ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Sezer Cihan, ÇEKÜL Yüksek Danışma Kurulu Üyeleri Namık Kemal Döleneken ve Erden Güven ile ÇEKÜL Anadolu Araştırmaları Koordinatörü Ahmet Onur Altun'un katıldığı görüşmede deprem bölgesinde yürütülen ve yürütülmesi planlanan çalışmalara ilişkin görüş alışverişinde bulunuldu.

ÇEKÜL heyeti, depremden etkilenen 11 kentin önemli bir kültür havzasının parçası olduğunun altını çizerek, enkaz kaldırma çalışmaları ile kentlerin yeniden inşası sürecinde tarihi dokunun korunmasının ve yaşatılmasının önemini dile getirdi. Özellikle tarihi alanlarda tescilli ve tescilli olmayan özgün yapıların nitelikli elemanlarının ayrıştırılarak kaldırılması konusunda en büyük sorumluluğun bakanlıkta olduğunu hatırlattı. Pek

çok sivil toplum örgütünün farklı platformlarda dile getirdiği kaygıları Bakan Özhaseki'ye ileten ÇEKÜL heyeti, bakanlığın alanda yürüttüğü çalışmalar hakkında bilgi aldı. Deprem bölgesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile eşzamanlı hareket edildiğini belirten Özhaseki, stratejik planlama aşamalarının tamamlandığını ve uygulamaya başlandığını söyledi.

Sivil toplumun sesi duyulmalı

Deprem bölgesinde hızlı şekilde hareket edilmesinin önemi bir yana, kentlerin yeniden inşası sürecinde sivil toplumun mutlaka karar alma ve uygulama süreçlerine dâhil edilmesi gerektiği, ÇEKÜL'ün kültürel mirasın korunması için üzerine düşen görevleri yerine getirmeye hazır olduğu belirtildi. Deprem bölgesindeki kentlerde devam eden çalışmalarını Bakan Özhaseki ile paylaşan heyet, ÇEKÜL'ün uzman ve gönüllülerinin sürece aktif katılım taleplerini iletti. Geçmişte iki dönem Tarihi Kentler Birliği başkanlığı da yapan Bakan Özhaseki, doğal ve kültürel mirasın korunmasına yönelik kaygı ve önerilerin dikkate alınacağını ve değerlendirileceğini ifade etti.

KEMALİYE'YE YENİ ÇEKÜL TEMSİLCİSİ

Gençlerle ve üniversitelerin bilimsel birikimiyle,
Kemaliye'de yeni bir hareketlenme yaşanması mümkün.

ÇEKÜL'ün ilk yılları, ilk tarihi kent temsilcilerinin gönüllü sorumluluk aldığı; heyecanlı ve somut adımların hızla planlandığı yıllar, 1990'lar...

Ve Kemaliye'nin her karışında emeği olan Hilmi Balioğlu ÇEKÜL Temsilcisi olarak 30 yılı aşkın çalıştı, yerel örgütlenmeyi sağladı. Her yaştan, her kesimden pek çok yurttaş kültürel mirasın korunması için örgütledi. Hızlı ama planlı koruma politikalarının uygulanması için ses oldu.

Uzun yıllar yürüttüğü Kemaliye ÇEKÜL temsilciliğini sağlık sorunları nedeniyle sonlandıran Hilmi Balioğlu, görevini Türkân Sarp'a devretti. Türkân Sarp

ile eşi Özgür Sarp'ı kutlamak isteyen ÇEKÜL Vakfı, KEMAV (Kemaliye Kültür ve Kalkındırma Vakfı) üyeleri Kadriye Ayda Ünal ile Aytül Erdaloğlu'nu da davet ederek 29 Ağustos'ta bir tanışma toplantısı gerçekleştirdi.

Tanışmanın ardından, Kemaliye'de yürütülmesi planlanan çalışmalar hakkında fikir alışverişi yapıldı ve ÇEKÜL'ün Kemaliye'deki temsilcilik yapısının daha aktif hâle getirilmesi kararlaştırıldı. ÇEKÜL Bilgi Belge Merkezinin girişimleriyle başlayacak canlandırma çalışmalarının, Kemaliye'deki doğal ve kültürel mirasının vurgulanacağı etkinliklerle devam edebileceği belirtildi.

Yeni kuşak burada çalışıyor

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde öğretim görevlisi olan Türkân Sarp, zaman zaman öğrencileriyle Kemaliye’de alan gezileri yaptığını; mimari restorasyon ve koruma örnekleriyle ilgili saha çalışmaları düzenlediğini vurguladı. Erzurum Atatürk Üniversitesi, Konservasyon Bölümünden destek alındığını; Kemaliye’deki kapıların ahşap ve metal temizliklerinin tamamlandığını belirtti. Gençlerle ve üniversitelerin bilimsel birikimiyle, Kemaliye’de yeni bir hareketlenme yaşanmasının mümkün olduğunu aktardı.

Zanaatçılar azalıyor

Bölgedeki geleneksel yapı tekniklerini bilen usta sayısının azalmış olması, toplantının öne çıkan

diğer önemli başlığıydı. Yukarı Fırat Havzasında Kemaliye, Arapgir ve Divriği’deki ustaların biraraya getirilmesinin altı çizildi. Ahşap ve taş ustalarının yetiştirilmesi ve bir atölye kurulması için tecrübelerinden faydalanmak üzere Balıkesir Belediyesiyle bir görüşme yapılmasına karar verildi.

Kemaliye’deki koruma çalışmalarını yeniden canlandırmak için bölgede bir ÇEKÜL Akademi eğitimi planlanması; ÇEKÜL Vakfı tarafından Tarihi Kentler Birliği için hazırlanan Yukarı Fırat Havzası Eylem Planı temel alınarak, gündemdeki sorunlara çözüm getirilmesi kararıyla toplantı sonlandırıldı.

Birgi ÇEKÜL Evi Yaz Okulu Keşif Dolu Geçti

21 Haziran-19 Temmuz tarihlerinde ÇEKÜL Bilgi Ağacının hazırladığı dolu dolu bir programla gerçekleşen Birgi ÇEKÜL Evi Yaz Okulunda, 7-10 yaş arasındaki Ödemişli öğrenciler ağırlandı. Birgi'de yaşayan çocukların, yaşadıkları kentin doğal ve kültürel mirasını tanımalarını, koruma bilincini yaşayarak öğrenmelerini amaçlayan programa bu yıl toplam 39 öğrenci kaydoldu.

Programdaki atölyeler; Birgi ÇEKÜL Evi Sorumlusu Melike Dilber, Birgi ÇEKÜL gönüllüleri Aysen Koç Uşarer, Burçin Çetin, Duygu Yoltaş, Haluk Polat, Mihriban Neva Sel, Murat Dilber, Mutlu Adakçı, Nurevşan Kırççek ve Serap Korkmaz eğitmenliğinde yapıldı.

Dört hafta boyunca her çarşamba ve perşembe günleri Birgi ÇEKÜL Evinde biraraya gelen eğitmenler ile öğrenciler, keşif dolu atölye saatlerinde yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini

kullandı, birbirleriyle etkili iletişim kurarak farklı öğrenme uygulamalarını deneyimledi.

Boyama atölyeleri sayesinde görsel ifade biçimlerinden yararlanan Birgili öğrenciler, müzik atölyeleri sayesinde kendi ritimleriyle şarkı söyledi, dans etti. Doğa atölyeleriyle Birgi'deki canlı çeşitlerini keşfederken, kültür odaklı atölyelerde Anadolu motiflerini öğrenip Birgi'nin özgün izlerini takip ettiler. Aynı zamanda TKB üyesi olan Ödemiş Belediyesinin restore ettiği Çakırağa Konağı da yaz okulu kapsamında hep birlikte ziyaret edildi.

Birgi ÇEKÜL Evi hakkında detaylı bilgi almak için <https://www.cekulvakfi.org.tr/cekul-birgi-cevre-ve-kultur-evi> adresini ziyaret edebilirsiniz. ÇEKÜL Bilgi Ağacı uzmanları tarafından farklı yaş grupları için hazırlanan eğitim içerikleri ile yaz okulu projeleri, gönüllülerin desteğiyle önümüzdeki yıllarda da sürecek.

Edirne Kent Müzesine Büyük İlgil

Hafızağa Konağının Edirne Belediyesi tarafından restore edilmesiyle hizmete sunulan ve 2018 yılında Tarihi Kentler Birliğı Müze Özendirme Yarışmasında ödüle değer bulunan Edirne Kent Müzesi, ziyaretçi sayısını her geçen yıl artırıyor.

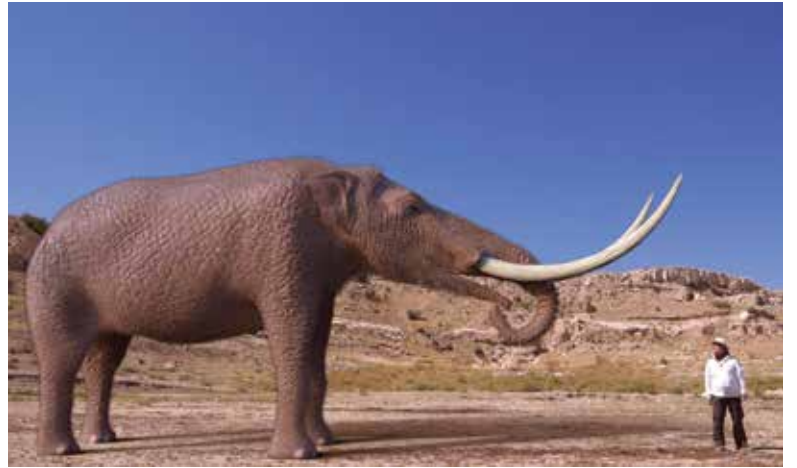
Kentteki önemli bir ihtiyaca cevap veren müzede kentin tarihi, görsel ve dijital birçok önemli eserlerle destekleniyor. Kalkolitik Dönemden günümüze kadar birçok eserle tarihe tanıklık eden Kent Müzesine yerli ve yabancı turistlerin ilgisi ise büyük oluyor.

Pazartesi hariç haftanın 6 günü açık olan müzeyi, açıldığı günden beri 87 bin 470 kişi ziyaret etti. 2023 yılında ise Ağustos ayına kadar müzenin 13 bin 539 kişiyi ağırladığı belirtiliyor. Yine Ağustos ayına kadar, müzede düzenlenen etkinliklere ve kurslara toplam 678 vatandaşın katıldığı, müze tarafından düzenlenen yarışmalara ise 230 öğrencinin katılım sağladığı açıklandı.

Tarih Bu **Belgeselde Canlandı**

Kayseri'nin Kocasinan ilçesindeki Yamula Barajı civarında bir keçi çobanının ihbarı üzerine bulunan fosil kalıntıları bir belgesele konu oldu. Kayseri ÇEKÜL Temsilcisi Prof. Dr. Osman Özsoy'un ilk günden itibaren takip ve teşvik ettiği Yamula Barajı fosil kazıları, 2017 yılından bu yana devam ediyor ve buluntular titizlikle teşhir için hazırlanıyor.

Kayıp Fauna belgeseli, bu hummalı sürece dikkat çekiyor. Biyolog Rifat Çiğ'in hazırlayıp sunduğu belgeselde bilim insanları biraraya geliyor ve 7 buçuk milyon yıllık fil, zürafa, at ve gergedanın izi sürülüyor.

Tüm insanlığın ortak geçmişini Kayıp Fauna belgeseliyle keşfetmek için Rifat Çiğ'in YouTube kanalını ziyaret edebilirsiniz: <https://www.youtube.com/@RfatCg>

Küresel İklim ve Enerji Sözleşmesi

Avrupa Birliğinin iklim ve enerji hedeflerine ulaşmak için belediye başkanlarının katılımı ve desteklenmesi amacıyla 2008 yılında Avrupa Komisyonu tarafından başlatılan “İklim ve Enerji için Belediye Başkanları Sözleşmesi (Covenant of Mayors-CoM)”, tabandan tavana yayılan bir yapıda olması sebebiyle demokrasi adına da büyük önem taşıyor.

6 kıtadaki 140 ülkeden, 981 milyon nüfusa hitap eden 10 bin 731 yerel yönetim imza atarak sözleşmeye taraf oldu, Türkiye’den 31 belediye sözleşmeyi imzaladı. İmzacı belediyeler; sürdürülebilirlik çerçevesinde, bölgesel veya ulusal düzeyde belirlenen hedefleri gerçekleştirerek bu girişime gönüllü olarak katkı sağlıyor, gözetim sürecine tabi olan sürdürülebilir enerji eylem

planları hazırlıyor. Sözleşmeyi imzalayan şehir ve bölgeler, şehirlerin bölgelerle, devletlerle ve merkezi hükümetlerle birlikte çalışmasını teşvik ediyor. Sözleşmede belirtilen 2050 yılı hedefleri şöyle:

Bölgelerinin karbonsuzlaştırılmasını hızlandırmak, kaçınılmaz iklim değişikliği etkilerine uyum sağlama kapasitelerini güçlendirmek ve vatandaşlarının güvenli, sürdürülebilir ve uygun fiyatlı enerjiye erişmesine izin vermek. Türkiye’den Bursa, Gaziantep, Antalya, Eskişehir büyükşehir belediyeleri, Konak, Mezitli, Seferihisar gibi TKB üyeleri de bulunuyor. Marmara Belediyeler Birliğinin hazırladığı üyelik kılavuzuna buradan erişebilirsiniz: <https://marmara.gov.tr/uploads/old-site/2021/07/CoM-U%CC%88yelik-Rehberi-v4.pdf>

Sanat Kentler İçin

Sanat tarihi alanında çalışan araştırmacılar Nurtaç Buluç ile Mustafa Ergül, pandemi döneminde önce İstanbul'un ardından birçok kültür kentinin hafıza unsurlarını biraraya getirdi ve dijitalleştirdi.

1960-70'li yıllarda apartmanların, hanların ve iş yerlerinin dışına yapılan panolar, aslında birer sanat eseri. Araştırmalar sırasında panoların belgelenmesiyle, bunların mimarlık ve sanatla ilişkilendirilebileceği anlaşılmış; böylece projenin çevrimiçi arşive dönüştürülmesine karar verilmiş.

Envanterleme çalışması ve Şehrin Panoları dijital arşivinin yayına alınmasıyla kent hafızasının önemli bir parçası, dünyanın her yerindeki internet kullanıcılarına açıldı ve kültür mirasının görünür olmasını sağladı. Şehrin Panoları sitesinde arşiv, harita ve kaynakça bölümlerini detaylıca inceleyebilirsiniz: <https://www.sehrinpanolari.com/>. Arşiv, kullanıcıların da eklemeleriyle genişliyor ve katkınızı bekliyor. Görseldeki pano: Bedri Rahmi Eyüboğlu, Ankara Etibank Genel Müdürlüğü (1956).

Marmara Adasında Bir Müze

Marmara Adasında tarihi Rum Kız Okulu olarak bilinen bina, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyesi işbirliğiyle restore edildi ve "Avni-Jale Özken Marmara Adalar Müzesi" olarak yeniden ziyarete açıldı.

1912 yılında Rum Kız Okulu olarak yapımına başlanan bina, Marmara Adasının en görkemli yapılarından biri. Yeniden işlevlendirilerek hizmet vermeye başlamasının, adadaki sosyal ve ekonomik hareketliliğe ivme kazandırması bekleniyor. Müzede Marmara Adasında keşfedilen arkeolojik ve etnografik eserler sergilenecek.

Müze projesini hayata geçirme aşamasında yapının restitüsyon ve restorasyon projeleri de Kent Tarihi ve Tanıtımı Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış, devamında da güçlendirme ve restorasyon çalışmaları yürütülmüş. Proje kapsamında müzede; Ayasofya Camisinden Süleymaniye Camisine, Zeus Sunağından Kubbet-üs Sahra Camisine kadar birçok mimaride kullanılan Marmara mermerine ve bir Mermer Kenti olan Kyzikos'a özel bölümler ayrılmış.

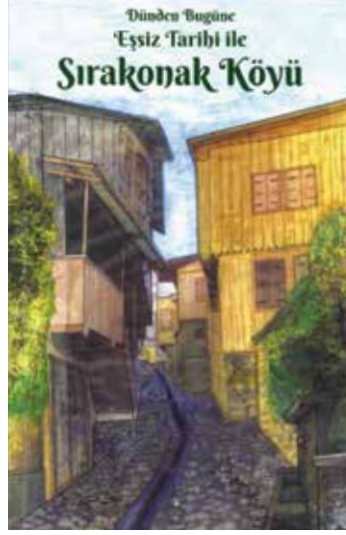
Kemaliye Şenlikleri 44 Yaşında

44'üncü Uluslararası Erzincan Kemaliye Kültür ve Doğa Sporları Şenliği, 23-25 Haziran tarihlerinde gerçekleşti. Her yıl olduğu gibi yoğun ilgi gören etkinliklerde özellikle, Türkiye'de sadece Kemaliye'de olan, "via ferrata" tırmanış rotası dikkat çekti. Aktivitelerin dışında, coğrafi yapısı, kültürü, tarihi ve yerel mimari güzellikleriyle Kemaliye'yi görmeye gelenler de oldu.

Kemaliye (EğİN), aynı zamanda Tarihi Kentler Birliğinin kurucu üyelerinden ve "Tarihi Kent Kemaliye" sloganıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alıyor. Bu nedenle yerli ve yabancı birçok misafir ağırlayan şenlik kapsamında gastronomi/ tadım etkinlikleri, masal atölyeleri gibi yerel kültürü tanıtan etkinlikler gerçekleştirildi ve bir sanat sergisi düzenlendi.

Kemaliye'ye dair koruma ve dayanışma haberleri için Kemaliye Kültür ve Kalkınma Vakfı (KEMAV) çalışmalarını takip edebilirsiniz: <https://www.kemav.org.tr>

Eşsiz Tarihiyle Sırakonak

Sırakonak Köyü Kalkındırma Derneği; hemşerilerinin kültürünü ve değerlerini kayıt almak, köyün doğal ve kültürel mirasını belgelemek, yeni tanışacaklar için Sırakonak'ı tanıtmak için rehber niteliğinde bir kitap hazırladı. Dünden Bugüne Eşsiz Tarihi ile Sırakonak Köyü, farklı başlıklarla köyün geçmişini aydınlatıyor ve "koruma" ÇEKÜL Kemaliye gönüllüsü gündemine yeni bir kaynak sunuyor. Kitabın kapağı yüksek mimar Eray Parlakkaya'ya; sayfa tasarımı İsmail Karagöz'e; fotoğrafları ise Mustafa Şahintaş'a ait.

Erzincan'ın Kemaliye (EğİN) ilçesinde bulunan Sırakonak Köyünün coğrafi özellikleriyle başlayan kitap; köydeki kültürel mirasın tanıtılmasıyla devam ediyor. Köyün yöresel lezzetlerinin anlatıldığı sayfalar fotoğraflarla desteklenerek, bölüme bir nevi envater niteliği kazandırılmış. Yöresel mâniler de unutulmamış.

Tarihi Kentler Birliği tarafından 2019 yılında hazırlanan Kırsal Mirasın İzinde çalışmasına dâhil edilen Kemaliye; ÇEKÜL'ün 7 Bölge 7 Kent Programı kapsamındaki kentlerden biriydi.

Efeler Yolu Parkuru Açıldı

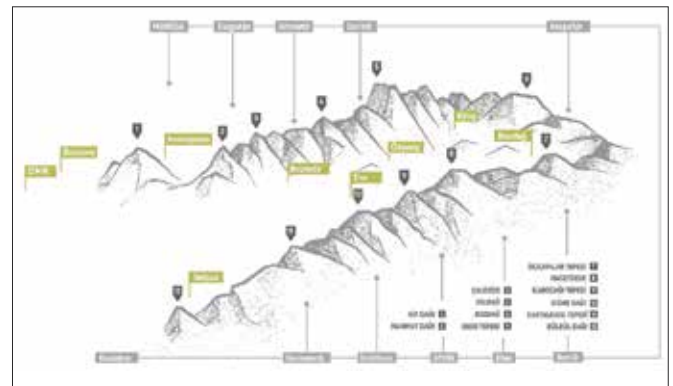
Ege'nin doğal ve kültürel mirasının tanınip korunması için oluşturulan Efeler Yolu, sürdürülebilir ve bütüncül bir kırsal kalkınma projesi. 500 kilometre uzunluğunda, çok etaplı, işaretli bir yürüyüş yolu olarak hayata geçirildi.

Efeler Yolu İzmir'in Bornova ilçesinden başlıyor, Nif Dağı ile Bozdağ'ı geçerek Kiraz ilçesinin yaylalarına uzanıyor; Aydın'ı, Efes Selçuk'u geçiyor ve Meryemana'da sonlanıyor. Yürüyüş rotasında efe/ zeybek kültürünü yaşatmaya devam eden köyler, yaylalar, doğal patikalar birbirine bağlanıyor.

2018 yılında Kültür Rotaları Araştırma Grubunu (EGE-KÜRAG) kuran Ege Üniversitesi akademisyenleri, farklı kurumlardan birçok uzmanla görüşerek Efeler Yolu projesinin hayata geçmesine öncülük etti. (<https://www.efeleryolu.com/>)

ÇEKÜL gönüllüsü Doç. Dr. Serdar Vardar, proje ekibinde yer alan isimlerden. Ödemişli olan Vardar, Efeler Yolu fiziki coğrafyasını, jeolojisini araştırdı.

Efeler Yolunda bulunan, İzmir'in Ödemiş ilçesine bağlı Birgi Köyü; ÇEKÜL'ün 7 Bölge 7 Kent Projesi ve Kendini Koruyan Kentler Programının en önemli yerleşimlerinden biri.

Ankara'nın Geleneksel Evlerinden Örnekler

Ankara ve İlçelerindeki Geleneksel Evlerden Örnekler kitabı Ankara

ÇEKÜL Temsilcisi mimar M. Faruk Soydemir tarafından, başkentin tarihi geleneksel evlerini gelecek nesillere de aktarmak amacıyla hazırlandı. 2002 yılından bu yana bu bölgedeki geleneksel evler üzerine çalışan Faruk Soydemir hem proje ve analiz çalışmalarını hem de evleri inceleme ve belgeleme çalışmalarını derledi; Ankara Büyükşehir Belediyesinin katkısıyla kitaba dönüştürdü. Faruk Soydemir'in Vedat Ağca ile kaleme aldığı; TKB ve ÇEKÜL işbirliğiyle yayımlanan "Tosya Evleri" isimli bir kitabı daha bulunuyor.

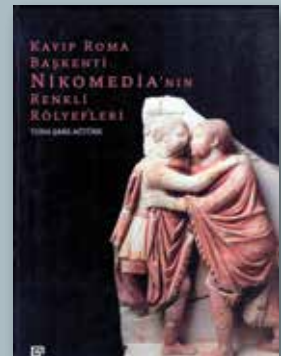
1919-23 Destan ve Onlar

Anadolu uygarlıkları ve coğrafyası hakkında araştırmalar yapan, bu konuda kitaplar kaleme kalan sanat tarihçisi ve ressam Gürol Sözen, Destan ve Onlar sergisiyle Anadolu'da verilen mücadelenin izdüşümlerini tuvaline yansıtıyor. Sözen, bu çalışmaları yapmasındaki asıl etkenin "mücadeleyi gelecek nesillere aktarabilmek, hatırlatmak" olduğunu ifade ediyor. Sanat aracılığıyla kültürel mirasımızın korunmasına, tanıtılmasına, belgelenmesine emek veren ÇEKÜL Vakfı Kurucular Kurulu Üyesi ve daimi destekçilerinden Gürol Sözen'in sergi kataloğuna ve diğer yayınlarına Beyoğlu ÇEKÜL Evinden erişebilirsiniz.

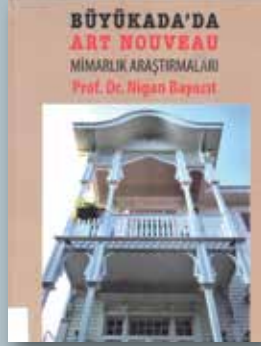
Kayıp Roma Başkenti Nikomedia'nın Renkli Rölyefleri

Nikomedia (eski İzmit) tarihinin aydınlatılması amacıyla Dr. Tuna Şare Ağtürk'ün kaleme aldığı ve Merve Özkılıç'ın editörlüğünü üstlendiği kitap, 2022 yılında Koç Üniversitesi Yayınlarından çıktı. Arkeolojik araştırmalar ışığında Nikomedia Antik Kentinden İzmit'e uzanan tarihi bağı inceleyen *Kayıp Roma Başkenti Nikomedia'nın Renkli Rölyefleri*, yayına hazırlanma süreçlerinde İzmit Belediyesi tarafından destek görmüş. Nikomedia'nın renkli rölyefleri ve ikonografik değerlendirmeleri, tarih ve arkeolojiyle harmanlanmış. Kitabın sonundaki rölyef kataloğunu incerseniz, müze geziyor gibi hissetmeniz de mümkün.

Büyükada'da Art Nouveau Mimarlık Araştırmaları

2020 yılında Adalı Yayınlarından çıkan *Büyükada'da Art Nouveau Mimarlık Araştırmaları*, Büyükada'da art nouveau akımından esintiler taşıyan yapıları inceliyor. Prof. Dr. Nigan Bayazıt tarafından seçilen ev ve köşkler yapı örnekleri fotoğraflanarak, teknik bilgileriyle aktarılıyor. Art nouveau üslubunun İstanbul'da toplu olarak görüldüğü yer Büyükada'dır ancak topografyası nedeniyle adanın bazı yerlerine ulaşılması hayli zor olduğundan, birçok değerli yapı bakımsız kalmış, hatta yok olma tehlikesi yaşamıştır. Bu yerler kitapta ayrıca tespit edilmiş. Prof. Dr. Bayazıt kitabında toplam 161 tarihi yapıyı incelemiş, kendi kadrından bine yakın fotoğrafa yer vermiş.

Türkiye'de Şehirler ve İçkaleler: Demir Çağından Selçuklulara

2016 yılında Koç Üniversitesi tarafından yayımlanan kitabı Scott Redford ve Nina Ergin hazırladı. Mimarlık tarihinde geri planda kalan "içkale olgusunu" detaylıca ele alan yazarlar; farklı şehirlerin içkale yapılarıyla kurdukları ilişkiyi, fotoğraflarla destekleyerek anlatıyor. Tarih yazımında önemi yeterince vurgulanmayan içkaleler; aslında şehirlerin koruyuculuğu, temsilciliği ve tanıklığı gibi önemli roller üstleniyor. Tarihe tanıklık eden içkaleler arkeoloji, mimarlık, sanat tarihi ve tarih alanlarını aydınlatacak izler taşıyan bir kaynak değerinde.

Kültür Mirası Yönetimi: Neden ve Nasıl? Türkiye'den Deneyimler ve Tartışmalar

Sayısı 50'yi aşan yazar biraraya geldi, kültürel mirasın koruması ve miras alanındaki yeni yaklaşımları inceledi; 2023 yılında *Kültür Mirası Yönetimi: Neden ve Nasıl/Türkiye'den Deneyimler ve Tartışmalar* kitabı İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınlarından çıktı. "Koruma" hareketini neden önceliklendirmemiz gerektiğini iklim krizi, savaşlar, toplumsal çalkantılar, göçler ve turizm gibi başlıklarla detaylıca ele alıyor. "Kültür ve tabiat varlıkları" kavramlarının kapsamını, değişim dinamiklerini konu eden kitap; Türkiye'deki güncel politikaların ve uygulamaların nasıl olduğu yönünde yol gösterici bir kaynak.

İstanbul'un Sıbyan Mektepleri

Mustafa Giresun ile Erol Eyigün'ün araştırmalarını, Emir Ş. Aksay'ın fotoğraflarıyla buluşturan *İstanbul'un Sıbyan Mektepleri*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu tarafından basılan envanter çalışması niteliğinde bir kaynak. Sıbyan mektepleri İstanbul'da fetih sonrası yapılmaya başlamış, Cumhuriyet'e dek varlıklarını sürdürmüştür. Bu dönemleri kapsayacak şekilde Fatih, Üsküdar, Eyüp, Beyoğlu, Kadıköy, Beykoz, Kâğıthane, Silivri ve Zeytinburnu ilçelerinde bulunan; eğitim kurumu olarak kullanılan sıbyan mektepleri kitapta tüm özellikleriyle detaylıca anlatılmış. Bu sayede, kötü durumda olan mektep binaları da teşhis edilmiş ve kültürel mirasın korunması için bu alanda ilk adım atılmış.

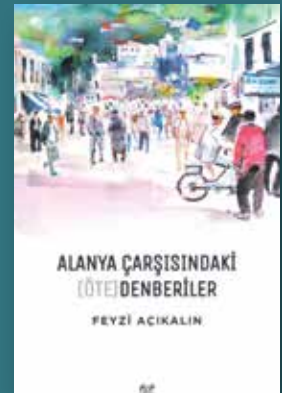
İstanbul Üniversitesinin Yabancı Akademisyenleri

Tipki kitabında yer verdiği değerli isimler gibi kendisi de akademisyen olan Prof. Dr. Nihat Falay, İstanbul Üniversitesinde döneminin en başarılı yabancı bilim insanlarını biraraya getirdi. 2023 yılında Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu tarafından yayımlanan *İstanbul Üniversitesinin Yabancı Akademisyenleri* akademik bir envanter. Alfabetik sıralanan akademisyenlerin eğitim hayatı, yaptıkları çalışmalar ve yayınları detaylı bir şekilde anlatılarak görsellerle de destekleniyor. Biyografilerinin yakından incelenmesiyle, Türkiye'ye sağladıkları akademik katkılar açıkça ortaya koyuluyor. *İstanbul Üniversitesinin Yabancı Akademisyenleri*'nde sıralanan akademisyenlerin Türkiye'de birlikte çalıştıkları isimler de tek tek belirtilmiş; benzeri alanda çalışan kişiler için literatüre bir rehber kazandırılmıştır.

Alanya Çarşısındaki (Öte)denberiler

Alanya'yı merkeze alan uzun soluklu yerel tarih çalışması 2023'te kitaplaştırıldı, süregelen değişimlere ayna tutması için okurlara sunuldu. Ege Yayınlarından çıkan kitap şehir merkezinin yıllar içinde geçirdiği değişimi; esnafların gözünden ekonomik, siyasi gündemin kente yansması ve mesleklerin yaşam ömrü üzerine Alanya'ya kapsamlı bir bakış sunuyor. Yazar Feyzi Açıkalin'in araştırmaları geçmiş ile bugün arasında bağ kuruyor; Prof. Dr. Metin Sözen'in cümleleri kitabın sonsözü olarak kamusal alanların önemini hatırlatıyor: "Çarşı her kesimden kent sahibini buluşturan bir kamusal alandır. Kale-çarşı-mahalle bütünleşmesi önemlidir. Eğer kale düşerse kent düşer, çarşı düşerse hayat biter."

Cumhuriyetimizin 100'üncü yaşını
fidan dikerek kutlayalım.

Yardım Toplama Faaliyet No: 23-414

www.yuzuncuyilormani.org

ÖCEKÜL

www.tarihiKentlerBirliđi.org